

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam
269. szám

Főszerkesztő:
Szele Béla dr.

Csütörtök
1933. évi november 23

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefon-számok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Dicsőszentmárton!

Ismét választás előtt áll Románia magyarsága...

Irta: KACSÓ SÁNDOR

II.

A romániai Magyar Pártnak, mint politikai alakulatnak, egyetlen gyakorlati megnyilatkozása volt eddig — a választás. Más, több tartalmat a Magyar Pártnak nem tudtak adni a vezérek s nem tudtak adni azok sem, akik ezért a vezéreket és a pártot magát is elégszer támadták. Röviden megemlíthetjük ennek az okát is. A politika fogalma a Magyar Párt vezérei, hangadói s nem népi erőkből összetevődött, hanem egyéni kezdeményezéssel összeállított „szervezet” előtt nem tisztult ki soha a kisebbségi sors tökéletes átértékelése. A politika a Magyar Párt vezérének előtt az az „uri foglalkozás” maradt, ami a „magyar világban” volt. Fontos benne a képviselőség, vagy a szenátorság megszervezése volt azok számára, akik ezt születésüknek, vagy eddigi, de régiszabású politikai multjuknál fogva — örökölhették. A jelölteknek az volt a kötelességük, hogy a választások előtt tudjanak szépen s esetleg a nép szája szerint is beszélni, a népnek pedig az volt a kötelessége, hogy szavazzon. A kisebbségi helyzet csak annyiban játszott szerepet előttük, amennyiben hangoztatása a választások szempontjából célszerű és hasznos volt. Így például a magyar tömegeknek feltétlenül a magyar lista kellett szavazniok annál az egyszerű oknál fogva, mert hiszen magyarok.

Megengedem, hogy talán nagyon éles, nagyon meztelen megállapítások ezek. Persze, történtek azért vigasztaló dolgok is. Leszedve azonban ezekről a történetekről a kesergés, a nemzeti fájdalom, a lelkesedés s nem ritkán a lelkesedés diszruliáját, ennyi marad belőlük, mint meztelen igazság.

Ezért maradt a Magyar Párt a közönséges és a napi politizálásnál teljesen üres tartalmatlan keret. Az elképzelés azonban nem ez volt. Az elképzelés az volt, hogy a Romániába szakadt magyarság egyetlen politikai szerve olyasvalami legyen, amely a kisebbségi magyar életet egészen felöleli, annak minden megnyilatkozását értékeli, irányítja, megbecsüli. Voltak elegendő, akik harcot indítottak ezért a célkitűzésért s követelték, hogy a Magyar Párt nemcsak mandátumszerző, vagy tanácsossággá tevítő intézmény legyen, hanem a kisebbségi magyarság egyetlen politikai életmegnyilatkozása.

Eredménytelenek maradtak ezek a harcok. A Magyar Párt vezérének és átlátszó világnézete nem engedett az „uri módiból” s nem tudott leereszkedni odáig, hogy a kisebbségi sorsba került nép keserves, kínzó, fájdalmas és sok irányba szétterülő hétköznapi életének összetevője és összefogója legyen. A kisebbségi sors rengeteg keserősége a pártvezetőségnek és a pártjai általában csak szökincs-gyapardást jelentett, frázisgyártási lehetőséget. Ezekkel a frázisokkal lehetett hatni és megkönyeztetni, amikor szükség volt rá.

Gyakorlatilag azonban semmi hasznos nem történt. Gyakorlatilag csak káros volt az, ami történt. A hivatalos „szelvény” türelmetlen és igaztalan lett

azokkal szemben, akik elégedetlenek, követelőzők, vagy támadóak voltak. Megkezdődtek a kiátkozások, megbélyegzések. Az „egység” fogalmából olyan tabu lett, amire ránézni sem volt szabad mérgelesen, mert nyomban egységbontó, fájárló lett az, aki meg merette tenni. A régi politikai iskola itt is éreztette beidéződöttségét. A Magyar Pártnál közönséges ellenzékként kezelték azokat, akik nem voltak elégedettek a pártvezetőséggel és azokkal a kizárólagos gazdasági összefüggésekkel, sovány és penészes kulturrekklézésekkel, amelyek a Magyar Pártot összefutólénél fogva jellemezték. Hátsártoskodó napipolitikát honosítottak meg a magyarság belső életében is. Bernády Györgyöt kivették a pártból, mert politikailag voltak más elképzelései. Hasonlóképpen járt Molnár Dénes dr. Kézdivásárhelyről, mert látni merésztelte, hogy a kisebbségi magyarság politikája nem az egyszerű politizálás, hanem az egyetemes élet, minden gazdasági és kulturális kapcsolatával. Kívül került Tabéry Géza, Kós Károly, Kecksméty István és még sokan mások, akik ma is a legjobb koponyái az erdélyi magyarságnak. Jömagam is megkaptam a hivatalos megbélyegzést. A párt hivatalos lapja Gyárfás Elemér dr. szenátor tollával állapította meg, hogy „kutmérgező és demagóg” vagyok, mert felfakadt keserűséggel mutattam rá, hogy a párt vezérének és nagyon hangos hüségeseinek vezénylete alatt gyakorolt bankpolitika katasztrófába viszi a népet és a bankokat is. Az események azóta, sajnos, aggodalmaimat messze túlhaladottan igazolták. Aztán emlékszem arra is, amikor az egyik magyarpárti képviselő Tamási Áron nevét hurcolta végig a székelvöldi népgyűléseken olyan jelzők kíséretében, amiket nem is tartok illómosnak idézni Tamási Áronnal kapcsolatban. A világ azért természetesen nem fordult fel s annak az illető magyarpárti képviselőnek szegyenkeznie illenék most, amikor nem tagadhatja le, nem is vitathatja, hogy az erdélyi magyarság örvendetesen magasbalendülő kulturális életét belföldön és külföldön egyaránt inkább képviseli egységegyedül Tamási Áron, mint az összes képviselők, az összes vezérszónokok, koncert hűségesei, vagy mint az egész Magyar Párt. Az erdélyi magyar irodalmat és az erdélyi magyarság minden kulturális életmegnyilvánulását mégsem a Magyar Párt, hanem Kós Károly Tabéry Géza, Szentmrei Jenő és társaik jegyzik és irányítják.

Röviden ennyi is elég ebből. A tanulság levonható.

A tanulság pedig az, hogy nem szabad összetéveszteni a pártegységet a nemzetegységgel. Két különböző fogalom alakult ki az idők folyamán, mert így parancsolta az élet. Az erdélyi magyar nemzetegység az elmúlt 15 év alatt egyetlen egyszer sem ingott meg, a pártegységgel azonban gyakran voltak bajok. Tudomásul kell venni azt, amit a gyakorlat ki-kristályosított. A Magyar Párt nem tudott felülemelkedni a politizáción, a magyarság kulturális és gazdasági életét kiejtette a kezéből. Rendben van így is, sőt talán még hasznos is, hogy a kulturális és gazdasági munkálkodás nem viseli homlokán a politika nem mindig szerencsés, gyakran izgató színeit. Az erdélyi magyarság kulturális és gazdasági szervei a párttól függetlenül, sokszor a párttal szemben ellenségesen alakultak ki és alakulnak ma is egyre biztatóbb iramban. A gyakorlat azt mutatja, hogy ezek nem bontják meg a magyarság nemzetegységét, hanem ellenkezőleg, elvégzik azt a munkát, amit a párttól egy évtizeden keresztül hiába vártunk. Talán sokat is vártunk a párttól, olyasmiket is, aminek elvégzésére nem volt ereje sem és lehetősége sem. A gyakorlat azonban megmutatta az irányt, amerre haladni kell. Jegyezze meg ezt az irányt a magyarság is, de jegyezze meg a Magyar Párt is. A teljes összhang és a teljes munkaképesség kifejtésének a lehetősége ugyanis csak akkor lesz meg, ha a párttól függetlenül kialakuló gazdasági és kulturális szervek egy célkitűzéssel, egy irányban dolgoznak és összedolgozhatnak a Magyar Párttal is. Ez lesz az igazi egység és ez az a szükséges egység, amit a pártnak el kell érnie.

Ez az elgondolás követelte azt is, hogy mindezt most, a választások előtt, lesozgezzük. A Magyar Pártnak ugyanis nem szabad elfelejtenie azt, hogy nem a magyarság van érte, hanem ő van a magyarságért, s nem a magyarság viseli az ő káráját, hanem neki kell a magyarság arcátat után igazodnia. Ha a magyarságot a tapasztalatok és a gyakorlati élet után való igazodás így osztja be — adván neki helyesnek látszó munkabeosztást is — akkor a Magyar Pártnak is így kell igazodnia. És így kell összeszednie jelöltjeit is. Olyan embereket kell hoznia, akik a megindult munkát képviselni, értékelni

tudják. És úgy kell munkába állítani a embereit, hogy a megindult munka elől minden akadályt el tudjanak hárítani ott fent, a parlamentben, a törvénygyártásnál, a miniszteri szobákban, vezérfelügyelőknél.

Most pedig térjünk vissza a pártegységre. Nem vitatjuk el, hogy a magyarságnak a választásokon való egységes felvonulása szükséges, mert kifelé és befelé egyaránt jótékonyan hat. A magyarságot javarészen képviselő Magyar Párt egyetlen gyakorlati politikai megnyilatkozásán, a választásokon, jó ha a magyarság egységesen nyilatkozik meg. Szükséges is és jó is, de nem előfeltétele a magyarság nemzeti egységének. A pártegységet a pártnak kellett volna megőriznie, ha nem sikerült neki, azért nem kell még megbontani a nemzetegységet is és kiátkozni azokat, akik más politikai úton indultak el, de ugyancsak a magyarság érdekei szerint. Bár nem tartjuk szerencsésnek, de elképzelhetőnek tartjuk, hogy a választásokon más tiszta magyar listák is induljanak. Viszont megengedhetetlennek tartjuk, hogy bármilyen más magyar párt, vagy bármilyen csoport, amely a nemzetiséget vette keretnek, a román pártok listáira vétesse fel magát. Ez már renegátság, meri a pártegységen túl nemzetegységet is bont. Ha itt a Magyar Párt mellett új magyar párt akar alakulni annak csak a magyar szavazók szavazataival szabad s nem román pártok segítségével. Hitelt csak így lehet. Különben törtetés, akar-nokoskodás, talán-talán politikai szélhámoskodás indította utnak.

A Magyar Pártnak is kötelessége azonban, hogy a jelöléseket — az eddigi gyakorlatiól eltérően — úgy cjtse meg, hogy a választásokon való politikai egységnek megadja vele a könnyű lehetőséget. Nem szabad például előfordulnia annak, hogy Bitay Árpád dr. hátraszoruljon és lemaradjon, mert a háromszeki első magyar mandátumnak örökös gazdája van Szentkereszty Béla báró személyében. Nem szabad az előkelő rokonság legendáival dolgozni többé, mert ez nagy fényűzés. Be kell ismerni becsületesen és őszintén, hogy Bitay Árpád jobb, felkészültebb és megfelelőbb, mint Szentkereszty Béla báró. Ne legyen a mandátum rokonsági ajándék. Jöjjenek azok elsőhelyekre a jelölőlisták, akikért érdemes vállalni a választás gyötrelmeit a tömegeknek is.

Átszervezik a Népszövetséget

Már tanulmányozzák az átszervezés módozatait

Páris, november 22

Párisban elterjedt hírek szerint Franciaország nagyon támogatja azt a mozgalmat, amely a Népszövetség gyökeres átszervezése érdekében indult meg. A célkitűzés az volna, hogy a Népszövetségnek olyan új jogi formát adjanak, amely mellett Japán, Németország és Oroszország is helyet találhat a genii tanácskozó asztalok mellett.

Genfi jelentés szerint

a Népszövetség főtitkára már tárgyalásokat is kezdett az egyik híres belga jogásszal, aki a népszövetségi alapokmány átszerkesztését javasolja úgy, hogy a teljesen független legyen a békeszerződésektől.

Mondanunk sem kell, hogy ennek a megoldásnak súlyos jelentősége van, különösen azért is, mert Franciaország maga is szorgalmazza az ilyenértelenben való átszervezést.

Tessék kívágni és eltenni!

11. sz. SZELVÉNY

a B. L. novemberi
regény-ajándékára.

1-15-ig sorszámmal ellátott 15 darab novemberi szelvény és 4 lej befizetése ellenében a B. L. minden példányvásárlója megkapja a B. L. ajándékregénytárának 1933 november havi kötetét. — A szelvények és a 4 lej beszállíthatók **Bukarestben**: a B. L. kiadóhivatalában (Str. Sft. Mina 9), vagy a főbizományosnál („Cosmopolis”, Calea Grivitei 10); **Brassóban**: a B. L. kiadóhivatalában; **mindenütt máshol**: a helyi bizományosnál. — Előfizetőknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük, a 4 lejt befizetik az előfizetési díjjal egyidejűleg, a könyvet ugyanolyan úton kapják meg, mint az újságot.

Ujra fellángolt a háborus láz Japánban

Tokió, november 22

Japánban újra kitört a háborus láz. Vakatsuki, volt japán miniszterelnök ellen Noguti boxhajnok merényletet kísérelt meg azért, mert az ő véleménye szerint a volt miniszterelnök nem képviselte eléggé hazafiasan Japán érdekeit a londoni tengerészeti konferencián. A merénylet késsel támadt Vakatsukira, aki nek a mellébe akart szúrni.

Az első szúrás nem sikerült, a második elől pedig a fűrge exminiszterelnök kitért s aztán hátulról lefogta merénylőjét.

Jellemző, hogy a merénylet híre nem felháborodást keltett, hanem ellenkezőleg

A japán politikusok egész sora kapott fenyegető levelet azért, mert nem helyeselték, vagy nem támogatták Araki hadügyminiszter háborus elképzeléseit. Fokozza a veszedelmesen felfokozott háborus lázat az is, hogy a tokiói rendőrség éppen most leplezett le egy messze szétágazó kommunista összekövét, amelynek célja a munkásság forradalmasítása és a gyarmatok fegyveres felkelésének előkészítése volt. Az összekövök Moszkvából kaptak pénzt a megszabott célokra s úgy látszik, hogy erdeményesen dolgoztak, mert a rendőrség 1700 embert tartóztatott le. A mozgalom 127 vezetőjét már a napokban rögtönítélő bíróság elé állítják.

Már a jelöléseknél kirobbantak a választási szennvedélyek

Véres incidensek az Okiráltságban a jelölőlisták letételekor

Bukarest, november 22.

A választási harcnak mindjárt az első napjait véres összecsapások és villongások tarkították, jelezve, hogy rendkívül elkeseredett küzdelemre van kilátás s hogy a kormányuk ugyancsak nehéz lesz biztosítani a rendet és nyugalmat. Különösen az okiráltságban lobognak a politikai szennvedélyek s a legtöbb kilátás a georgisták és a jobboldali pártalakulatok részéről mutatkozik, mint amelyek legádázabb ellenfelei az olíberálisoknak. A csendőrök már többhelyütt akcióbá léptek s megkezdődtek a letartóztatások is.

Az előcsatározások a jelölőlisták benyújtásának elsőbbsége körül keletkeztek.

Bacsaiban — amint most részletesen jelentik — a pártok jelölői már hétfőn kora hajnalban megszállták a törvényszéki épület folyosóit s amikor az elnök megjelent, tülekedni kezdtek. A cuzisták rögtön az elnök után be akartak nyomulni az irodába s eközben birokra kelték a liberálisokkal.

A közelharc során a cuzisták három revolvert adtak le s egyik golyó megsebesítette Niculescu Jean liberális jelölőt, akit kórházba kellett szállítani.

A tusa hevében a két csoport botokkal és késekkel is ütötte-vágta egymást, úgy, hogy több liberális szennvedett könnyebb sérüléseket. A belügyminisztérium hivatalos jelentése szerint a cuzisták georgista liberálisokkal kaptak hajba s a törvényszéki elnököt is megütötték.

A rendőrség négy cuzistát őrizetbe vett. Botokat, késeket és boxereket találtak náluk.

A verekedéssel kapcsolatban a hatóságok házkutatást tartottak a cuzisták székházában s ott számos tört és revolvert találtak.

Konstancamegyében a vassárdistákkal gyűlt meg a bajuk a hatóságoknak. Caratai községben egy 40 tagú vassárdista csapat Caratanase diák vezetése alatt propagandgyűlést akart tartani, mire a csendőrök körülfogták őket s felszólították, hogy haladéktalanul térjenek vissza Konstancába. A vassárdisták ellenszengültek s autóikkal elbarrikádolták magukat az egyik udvarban.

A csendőrök és a vassárdista csapat között egy ideig szabályszerű közelharc folyt s mindkét részről követeket dobáltak és lövéseket adtak le a levegőbe.

Estére kikerkeztek a községbe a konstancai hatóságok vezetői s nagy karhatalommal megadásra kényszerítették a lázongó diákokat, akik közül 17-et bekísértek a csendőrségi fogdába. Caratanase diák és két társa ellen az ügyészség letartóztatási végzést adott ki, mert bántalmazták a csendőröket és a csendőrszárnyparancsnokot magát is.

Kevésbé súlyos eset játszódott le a jelölés alkalmával Nagyváradon, ahol a kormánypárt, nemzeti-parasztpárt, georgisták és a magyarpártiak emberei már vasárnap este betelepültek a törvényszéki elnök szobájába s ott töltötték az éjszakát. Ott más párt jelölői hajnali 5 órakor vonultak fel a törvényszékhez, abban a hiszemben, hogy ők az elsők. Amikor az elnök délelőtt 9 órakor megjelent hivatalában, megdöbbenéssel vette észre, hogy irodáját megszállva tartják. Kitérte a hivatal vendégeket, de azért nekik adta meg az első segítséget, ami ellen a többi pártok emberei hevesen tiltakoztak s azt követelték, hogy azok a pártok, amelyeknek megbízottai az elnök szobájában aludtak, csak utánuk kerüljenek a szavazólapra. Miután az elnök nem adott nekik

igazat, a választási törvény 50. szakasza alapján kifogással éltek a sorrend megállapítása ellen.

Erdélyi jelölések

SZATMÁRMEGYÉBEN

a kormánypárt listavezetője Dragoș Teofil dr., volt prefektus és képviselő, a nemzeti-parasztpárt a képviselőválasztásra Popovici volt igazságügyminiszter, a magyar párt Jakabffy Elemér dr. Letette jelölőlistáját már a Junian és Aregoianu-párt is.

CSIKMEGYÉBEN

eddig csak három párt tette le jelölőlistáját a csikszéki törvényszék elnökénél. A többi pártoknak ezuttal is le kell engedniük obulasaikat a mindenre kapható politikai béréneknek, hogy benyújthassák jelöléseiket. Mert bármennyire lezültek is a politikai erkölcsök, Csik megye még mindig nem súlydott odáig, hogy az összes létező pártok csak úgy ingyen, meggyőződésből és buzgalomból találjanak 25 jelöltet. A magyar pártot kívül csak a mindenkor kormánypártnak van meg ez az előnye.

Első helyen természetesen a kormánypárti liberálisok szerepelnek, akik Dancu dr. csik-

szenmártoni ügyvédet jelölték listavezetőnek a képviselőválasztásokra. A közégi tanácsok szenatori mandátumára részükre Crisnea közjegyző, a megyei pártszervezet elnöke pályázik.

A második helyet a magyar párt biztosította magának. A képviselőválasztási listavezető Pál Gábor dr., a szenatori helyre pedig Gyárfás Elemér dr. A további jelöléseket csak a párt intézőbizottságának döntése után ejtik meg.

Harmadik helyen a bukott kormánypárt listája következik, élén Tetu Aurél volt prefektus nevével. A szenátorválasztáson a nemzeti-parasztpárt nem vesz részt s így a két szenatori mandátumért a kormány- és a magyar párt között lesz küzdelem.

HUNYADMEGYÉBEN

a kormánypárt kamarai listavezetője Tatarescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter.

Második helyre a Földművesek Frontja (Frontul Țăranilor) került, amely a kamarába Belea Miron, a szenátusba Gróza Péter dr.-t jelölté listavezetőnek.

A Lupu-párt a harmadik, Lupu Costache dr. listavezetővel.

Negyediknek a nemzeti-parasztpárt a kamarába Vlad Aurél dr.-t, a szenátusba pedig Pop Justin dr.-t jelölté listavezetőnek.

Ujabb jelölőlisták Brassóban

Kedden délelőtt a brassói törvényszék elnökéhez újabb jelölőlisták futottak be. A választások kiírása előtt arról süttogtak, hogy Gogaék lepaktálnak valamelyik szélsőséges párttal. Először Cuzákékról, később pedig a Vassárdáról volt szó. A meggyőzés azonban még egy látszik, nem jött létre, mert a Goga-féle nemzeti agrárpárt brassómezei tagozata ma önálló listát nyújtott be. Ez a hetes számú lista, amelynek jelöltjei eddig: Laticu Joan dr., Negrita Valeriu dr. és Comanici Octáv dr. ügyvédek. Ezzel egyidejűleg a párt a szenátorválasztásokra is benyújtotta jelölőlistáját, amelynek élén Moga Constantin szerepel.

A nemzeti-parasztpárt ma benyújtotta a szenátorválasztási jelölését, Cutaeanu György volt prefektussal az élén. A közsegitanácsok szenatori választásának jelölőlistáján Debu Péter dr. lelkész, volt szenátor a listavezető.

A brassói szocialdemokraták szintén önállóan mennek a választási küzdelemben. Jelölőlistájukat ma délelben nyújtották be a törvényszékhez. A lista eddigi jelöltjei: Jancu Jancu dr. orvos, Bagoly János munkakamarai elnök és Caratocea Nicolae.

A magyar párt brassói és brassómezei tagozata szintén megejtette az első jelöléseket, a jelölőlistákat azonban még nem nyújtották be. Hétfőn este a tagozat elnöki tanácsa ülést tartott, amelyen foglalkozott a választások kérdésével. Hosszas vita után kimondták, hogy a lista vezetője Szabó Béni volt képviselő lesz, második helyre pedig Sipos András hosszafalusi evangélikus lelkész jelölték, aki tudvalevőleg az elmúlt választásokon is a második helyen szerepelt. A többi jelölésekre vonatkozólag még nem történt döntés. A szocialistáknak megfelelően, szerda este összehívták a tagozat 200-as végrehajtóbizottságát, amely huszatu delegációt küld ki, hogy a vidéki tagozatokkal megálapodjék a jelölések ügyében. A vidéki tagozat vezetői pénteken jönnek Brassóba. Ilyenformán a magyar párt valószínűleg csak szombaton nyújtja be jelölőlistáját.

MENESZTIK A TANÁCSOKAT

A fővárosi mintára most már országsszerte megindult a választott városi és közégi tanácsok feloszlata, azon a címen, hogy ügykezelésükben törvénytelenéseket és visszaéléseket követtek el. A törvényhatósági városok ügykezelését kiküldött belügyi felügyelők vizsgálják felül, a kisebb városoké pedig a megyei prefektusok, akik persze hamarosan okot találhatnak a polgármesterek felfüggesztésére és a tanácsok feloszlására. A legkurtábban természetesen az interimár-bizottságokkal járnak el, amelyek helyébe egyszerűen olíberális öszszelölő bizottságokat ültetnek.

Nagybányán Nistor Aurél szatmári prefektus azonnali hatállyal felfüggesztette Manu Sándor primárt azzal az indoklással, hogy a városi pénztár kezelésében súlyos szabálytalanságok történtek. Manu nem akarta átadni helyét és a hivatalokat, mire a prefektus karhatalommal távolította el. Utódjául Drágos Agoston olíberális tanácsagot nevezte ki helyettes polgármesternek.

A gyergyószentmiklósi nemzeti-parasztpárti interimár-bizottság helyébe liberális időkori bizottságot iktattak be, élén Negoescu görög katolikus esperessel. A tanácsokat itt is meggyőzték feloszlata, a jegyzők között pedig tartja magát a hír, hogy nagyobb méretű menesztesek és áthelyezések lesznek.

VIZSGÁLAT AZ ARADI RENDŐRSÉGEN

Aradon tegnap megjelent Bogdan Demeter belügyi vezérfelügyelő, s vizsgálatot indított a rendőrségen, mégpedig úgy a pénztárnál, mint az utlevélosztálynál. A belügyminisztérium ugyanis feljelentést kapott, hogy nagy visszaélések történtek.

A tisztviselők és rendőrlégénység kihallgatása során a vezérfelügyelő megkérdezte Köhler Károlyt, az utlevélosztály vezetőjét, miből építette szép és milliókat érő házat? A rendőrtisztviselő előbb azt hangoztatta, hogy ócskavasak-

Antinevralgie

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, migrén idegzsák, stb., ellen Csakis eredeti csomagolásban árusítják. Minden dobozban az orvos jelzésével ellátott 2 kapszula (ostyában) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

kal és rongyokkal kereskedett s ebből szerezte vagyonát, majd amikor ezt nem tudta bizonyítani, előadta, hogy kölcsön-üzleteket bonyolított le. A továbbiak során aztán kiderült, hogy Köhlernek ez az állítása megfelel a valóságnak, meri több rendőrtisztviselő társával együtt hosszú idő óta magas kamatokra kiadtak kölcsönbe a már folyósított fizetéseket s amikor a többi rendőr méltatlankodni kezdett a késedelem miatt, azt mondták, hogy a fizetést még nem utalták ki. Ilyen módon nagy mértékben megkárosítottak a rendőrség személyzetét, maguk pedig meggazdagodtak.

A vizsgálat éle tulajdonképpen Moga Romulus kveszor ellen irányul s — a mint az eddigi eredmény mutatja — nem minden alap nélkül. Feltétlenül eltávolítják az aradi rendőrség éléről, valószínűleg úgy, hogy olyan helyre helyezik át, ahova nem lesz hajlandó menni s inkább kilép a rendőrség kötelékéből.

PAKTUM-TÁRGYALÁSOKAT FOLYTAT A KORMÁNY

Bukarestben hétfő óta a megyei szervezeti elnökök bevonásával választási paktum-tárgyalások folynak egyrészt a kormány és Jorga pártja, másrészt a kormány és a Magyar Párt megbízottai között. A tárgyalások mindkét vonalon nagyon kevés reménnyel kecsegtetnek. Ellenben több esélye van annak, hogy kormány az ugynevezett magyar gazdasági szövetséggel lép választási kartellba. A legtöbb erdélyi liberális pártelnök elene van annak, hogy a kormány bármelyik magyar párttal paktumot kössön, mert attól tartanak, hogy ilyen együttműködés a szélső nacionalista pártok kezébe fegyvert adna a kormány ellen.

ELLENZÉKI RENDŐRSÉG

Az ellenzéki pártok képviselői között tárgyalások folynak közös választási rendőrség szervezésére. A választási rendőrségnek az volna a feladata, hogy elhárítsa a kormánypárt erőszakoskodásait. Ezekben a tárgyalásokban Junian és Lupu pártja nem vesz részt.

Tovább tartanak a diákheccsek a magyarországi egyetemeken

Budapest, november 22

A müegyetemen diákgyűlés volt, amelyen az egyetemi hallgatók a numerus clausus enyhítése ellen tiltakoztak. A gyűlés rendben zajlott le, zavargás nem volt, megelőzőleg azonban a zsidó diákokat „eltanácsolták” az egyetemről.

Hasonló jellegű gyűlések zajlottak le a debreceni, pécsi és a szegedi egyetemeken is.

RADIOAKTIV FOGKRÉM

Sehéri a fogakat és erősíti a foghúst

A TUDOMÁNY CSODÁJA

Olaszország bejelentette, hogy ha Genf után Róma sem hoz eredményt, okvetlenül kilép a Népszövetségből

Genf, november 22.

A FRANCIA SAJTÓ

A Henderson kérésére összeült leszerelési bizottság hétfőn délután befejezte a tárgyalásait. Hírek jöttek arról, hogy

Olaszország fellépése következtében Henderson kísérletezése kudarcot vallott s ez az újabb tanácskozás újabb bizonyíték volt amellett, hogy a leszerelés kérdése csödbe került s a Népszövetség is menthetetlen, miután Németország után most már Olaszország is a kilépésre gondol.

A mostani genfi tanácskozások azonban ár természetűek és célkitűzésüknek egy sem juthatnak el a végleges szakításig. Henderson kérésre Sir Simon angol külügyminiszter, az amerikai megbízott Paul Boncour francia külügyminiszter ak azért gyűltek össze, hogy lehetőséget keressenek Németország visszaadására. Ez a genfi konferencia nem maradt a leszerelésről tárgyal, hanem arról, hogy miképpen folytatható tovább a tárgyalást a leszerelésről.

Anglia megkapta azt a szerencsés megadást, amely pillanatnyilag kiküszöbölte az ellentéteket. Elvetve a közvetlen francia-német tárgyalások tervét, a négyhatalmi értekezlet gondolatát hozta a színre. Olaszország régóta erre felé terelte a figyelmet s így egyúttal erre az oldalra is lehetett tenni Angliát. Igaz viszont, hogy Olaszország ezzel a megoldással elégedetlen volt, mert a négyhatalmi értekezletnek, amit majd Rómában tartanak meg, az angol javaslat szerint nem az lesz a feladata, hogy a maga hatáskörében elvégezze a leszerelés kérdését, hanem az, hogy olyan megállapodást hozzon létre Németország részvételével, amelynek alapján Németország visszamehet a Népszövetségbe és részt vehet a leszerelési konferencia folytatásán.

A jelek szerint Olaszország nem szívesen megy bele ebbe a megoldásba s azok a hírek, amelyek Olaszország szándékait a Népszövetséggel kapcsolatban hirtelen jöttek, ennek az olasz elégedetlenségnek adtak kifejezést. Az olasz külügyminiszter valószínűleg azt fejtette, hogy a négyhatalmi ilyen másodrangú szövegbe való közbeiktatása csak további humonát eredményezhet, mert a Népszövetségben nincs már bizodalma senkinek. Itt is leszerelte Olaszország, hogy addig, amíg a Népszövetség hatalmi érdekei szolgálnak, Németország nem is gondol arra, hogy visszatérjen a genfi tárgyalásokra. A négyhatalmi keretén belül viszont már a közeljövőben rendezni lehet a kérdést, miért kell hát olyan nagy erőfeszítést tenni a Népszövetséghez, ha jogos az az aggodalom, hogy eredményt elérni ott úgy sem lehet s megint arról kell majd kezdeni mindent.

Anglia és az angol álláspont mellé letartozott Franciaország azonban nem engedte s így

Olaszországnak, egyelőre, bele kellett törödni abba, hogy a római tanácskozás nem döntő, hanem csak közvetítő tanácskozás legyen.

Értesítések szerint a határozat úgy szól, hogy a leszerelési értekezletet elhalasztják január közepéig, a közben rendelkezésre álló időt pedig a négyhatalmi tanácskozásokra használják fel, hogy Németországgal megegyezésre juthassanak. Sir Simon már haza is utazott, Eden államtitkár azonban Genfben hagyta az ügyek további irányítására.

A határozattól függetlenül azonban ez genfi „összeecsapás” is eredményezett valami tisztulást.

Olaszország bejelentette, hogy most már aztán azokon a római tanácskozásokon meg kell egyezni Németországgal, mert ha nem, úgy Olaszország is levonja a következtetéseket s Németország után ő is otthagyja Genfot.

A párisi sajtó még mindig a lengyel-német tárgyalásokkal foglalkozik. A Liberté szerint Lengyelország bosszúhöl csatlakozott Németországhoz azért, mert kihagyták a négyhatalmiból, holott elvárta volna a francia szövetségéstől, hogy helyet követeljen neki is a római tárgyalásokon. A Liberté egyébként attól tart, hogy Lengyelország még jobban is kimutatja Franciaországgal szembeni elégedetlenségét.

A lap így fejezi be a cikkét:

— Világos, hogy miért akarnak most bennünket Rómába vinni Olaszország, Németország és Anglia társaságában. El akarnak szakitani bennünket eddigi szövetségeseinktől s ez, a jelek szerint, kezd sikerülni nekik.

MEGINGOTT PAUL BONCOUR
HELYZETE

Párisi politikai körök megállapítása szerint Paul Boncour külügyminiszter helyzete nagyon megingott. Már nemcsak ellenzéki, hanem hivatalos körökben is hangoztatják, hogy

a lengyel-német tárgyalások sikere Paul Boncour hibája, az az angol-francia-olasz-amerikai együttműködés pedig, amelynek ő volt a megalakítója, nem vált be és bomladozik.

Lehet az is, hogy a francia kormány áldozatul dobja külügyminiszterét azért, hogy a maga ugyancsak meggyengült

Milyen lesz az új konverziós törvény?

Elkészült a dekrétum-tervezet a moratórium meghosszabbításáról

Bukarest, november 22.

A magánadósságok moratóriumának a meghosszabbítása a legmegbízhatóbb értesülések szerint is elhatározott dolognak tekinthető. A Duca-kormány megbízásából egy jogász-bizottság, amely Rădescu semmilőszéki tanácselnök vezetésével működött, máris elkészítette a konverziós törvény-adta moratórium meghosszabbításáról szóló dekrétum-tervezetet s a dekrétum még e hó folyamán megjelenik. Az érvényben levő módosított konverziós törvény alapján az adósok tudvalevőleg különböző haladékokat kaptak, függetlenül attól, hogy a konverzió alá esnek-e vagy sem?

A konverzió alá nem eső adósságokra adott tapaszi moratórium már október 15-én lejárt, míg a konverziós törvénybe belefoglalt adós-kategóriáknak december elsején meg kellene kezdeniük a kamatfizetést, ha élni akarják a törvény előnyeit. Ezt a határidőt elhalasztják, mert a kormány meg akarja hosszabbítani a jelenlegi ideiglenes helyzetet addig, amíg elkészíti és megszavaztatja az új konverziós törvényt.

Az új konverziós törvény alapelvei igyekezni fognak összhangba hozni az adósok érdekeit a hitelezői érdekekkel. Brătianu Dinu pénzügyminiszter ugyan is mindenképpen helyre akarja állítani a hiteléletet s az új adósságrendezési törvény egyik lánca lesz az ezirányú intézkedéseknek.

Az új törvény ki fogja terjeszteni a konverziót az összes adósságelemekre, a következő feltételekkel:

a fizetendő összeget és a törlesztési részleteket az adós fizetőképessége szerint fogják megállapítani,

a kamat igazodni fog ahhoz a kamathoz, amelyet a hitelezők a maguk részéről kötelesek fizetni,

a konverzió által érintett pénzügyi intézeteket szanálni fogják.

A törvényjavaslatnak azt a részét, amely az adós és hitelező közötti jogviszonyt fogja megállapítani, az igazságügyminisztérium, második részét pedig, amely a konverzió finanszírozását, azaz a pénzügyi intézetek szanálási módját állapítja meg, a pénzügyminisztérium dolgozza ki az állam pénzügyi lehetőségeinek megfelelő értelemben.

Az új törvény különben gyökeresen módosítani fogja a jelenlegi bank-rendszert s módosítja a pénzügyi intézeteknek a Banca Națională-hoz való viszonyát.

A diákok szétzavarták a budapesti legitimisták ünnepi vacsoráját

és záptojással dobálták meg az előkelő vendégeket

Bukarest, november 22.

Ottó főherceg 21-ik születésnapját a magyar legitimisták a Vigadóban ünnepelték meg, ahol az előkelőségek részvételével vacsorát rendeztek.

Az ünnepséggel kapcsolatosan az egyetemi hallgatók azt kérték a főkapitánytól, hogy tiltsa be a vacsorát, ami azonban nem történt meg.

A diákok erre behatoltak a terembe, amelynek összes ablakait beförték, majd „Abzug Ottó! Le a Habsburgokkal!” kiáltásokkal záptojásokat és büzhombákat szórtak szét a teremben.

A tüntetés színhelyén csakhamar megjelent a rendőrség, amely a zavargó diákságot kisorsította a helyiségből. A diákok nem oszlottak szét, hanem megvárták a távozó vendégeket, akiket hangos „Pfui!” kiáltásokkal fogadtak, majd záptojásokkal dobálták

meg őket
és bevették az autók ablakait is.

NAGY A FELHÁBORODÁS
LEGITIMISTA KÖRÖKBEN

Az Ottó-vacsorával kapcsolatos mérges és nagyon jól sikerült tüntetés miatt nagy a felháborodás legitimista körökben. A jobboldali lapok felelegetik, hogy bár ebben a pillanatban még nem lehet tudni, kik rendezték meg ezt a tüntetést, mindenesetre feltűnő és gyanús, hogy a rendőrség csak nagyon elkésve avatkozott bele a tüntetők garázdálkodásába, pedig máskor — még ha hazafias tüntetésekről is volt szó, — nagyon gyors és erőlyes tudott lenni. Feltűnő az is, hogy a tüntetők rengeteg röpcédulát, térképet és felhívást dobáltak szét, amiből arra lehet következtetni, hogy a Habsburg-ellenes

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, rheumás fájdal-
mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle

ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tartalmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

helyzetéről elterelje, egyidőre, legalább a figyelmet. Érdekes, hogy a belföldi kérdések máris hátérbe szorultak a külpolitikai események miatt. A kormány például nem kérte a pénzügyi javaslatokra a sürgősséget s így az általános vita a javaslat fölött kényelmes tempóban indult el. Valószínű, hogy eltart még jövő hét folyamán is s így a bizalmi kérdés fölvetése, amelyről az ellenzék a kormány bukását várta, eltolódott. Sarraut egyébként felhatalmazást kapott a minisztertanácstól arra, hogy a bizalmi kérdést akkor vesse föl, amikor jónak látja.

diákság háta mögött pénzzel rendelkező emberek állanak.

Újabb jelentések szerint, egyébként, a diákok közdelembe bocsátkoztak a rendőrséggel is, amely ezúttal valóban nagyon kesztyűs kézzel lépett fel ellentük. A Deák Ferenc-utcában a tüntetők kitördelték egy létrának a fogait és a létrafogakkal vették fel a harcot a rendőrökkel szemben. A rendőri kordont több ízben át is törték s szétszóródva a környező utcákban „szellemek” tréfákra ragadtatták magukat. A Vigadóterem például hatalmas feliratot szegtek ki az alábbi szöveggel: „Hítem poharamat dicső multunkra és II. Ottó kihálynak”. Egy autót körülvéve teljesen felemeltek a földről s aztán utasával együtt visszajuttatták. A Deák Ferenc-utca egyik lámpavasára egy bábut akasztottak fel, nyakában felirással: Ahiszid.

A tüntetés arisztokrataellenes éle és a rendőrség elkésett fellépése miatt jobboldali körökben szenvedélyes kifakadások hangzottak el a belügyminiszter ellen, aki jelenleg Romániában tartózkodik. Keresztes-Fischer innen, Romániából adta az első nyilatkozatot az ügyvel kapcsolatban. Kijelentette, hogy az Ottó-vacsoráról senki sem tett előre jelentést a rendőrségnek s így a rendőrség nem tudta fogantatni azokat az óvintézkedéseket, amelyek egyébként nem maradtak volna el. A rendőrség maga is későn értesült a tüntetésről s azért késett. Egyébként pedig, ha a rendőrséggel kapcsolatban panaszokat adnak be hozzá, ő minden panaszt készségesen kivizsgál s a mulasztásokat megtorolja.

Az anyagyilkos pesti diák mindenről részletes vallomást tett

Budapest, november 22

Zemplén Gézáné, a budapesti anyagyilkosság áldozatát szerdán temetik a farkasréti temetőbe. A temetés költségeit a meggyilkolt uriaszony testvérei fedezik.

A gyilkos kisdiák nyugodtan viselkedik és folyékonyan válaszol a hozzá intézett kérdésekre. Utóbb olyan kijelentést tett, hogy anyja meggyilkolta magát vele és ezért gyilkolta meg.

Zemplén Géza egyetemi tanárt, az áldozat férjét, különváltan élő felvétele tragédiája annyira megrendítette, hogy egyelőre nem is tart előadásokat.

Lagerlöf Zelma, a világhírű író legújabb könyve védelmét a politikai menekülteknek adja

Stockholm, november 22

Lagerlöf Zelma, a Nobel-díjas világhírű író elhatározta, hogy legújabb könyvének a jövedelmét a politikai menekültek segélyező nemzetközi bizottságnak ajánlja fel, azzal, hogy az összegből elsősorban a német politikai menekültek sevelvezzék.

VILÁGPOLITIKA

A nők és a halálraítélte spanyol köztársaság

A vasárnap lezajlott parlamenti, vagy ahogyan speciálisan nevezik: Cortes-választásokkal az immár két és félszázados spanyol köztársaság közeléteként alakulásában minden jel szerint sorsdöntő fordulat következett be. Az iberiai félsziget e nagy országának irányítását a mérsékelt baloldali kezébe az újra megerősödött reakció, illetőleg ennek új kiadása, a fasizmus ragadja magához, mégpedig elsősorban a — nők jóvoltából.

A végleges választási eredmények még nem ismeretesek. De az már kétségtelen, hogy a polgári baloldali képviselő köztársasági párt és a szocialisták sulyos, szinte megsemmisítő vereséget szenvedtek s a szavazatok nagy többségét a jobboldali különféle árnyalatai szerezték meg. Ennélfogva az új parlament és kormány tevékenysége már az előretört reakció jegyében fog állni s kezdetét veszi a vérszegény forradalmi vívmányok fokozatos kiirtása.

A választásokat az október első felében alakult Barrios-kormány vezette le, amely máris magában hordozta a jobbratolódás hajlamát. Barrios jobbkéz Lerroux-nak, a radikálisnak nevezett jobboldali köztársasági párt vezérének s annak előző kormányában a belügyminisztérium élén állott. Amint emlékeztet, Lerroux váltotta le a baloldali köztársaságiak és szocialisták koalíciójára támaszkodott Azana-kabinetet s első dolga volt kibuktatni a kormányból a szocialistákat, akik az első köztársasági Cortes-ben aránylagos többségben voltak s baloldali törvénykezésre kényszerítették a meglehetősen habzó, határozatlan Azana-pártot és kormányt. A szocialisták kiküszöbölésével feltevéődött a nagy kérdés: ki intézze az ifjú köztársaság sorsát, — a baloldalt-e, vagy a jobb?

Az október elején feloszlott alkotmányhozó nemzetgyűlésben Spanyolország 28 politikai pártja és pártcsoportja közül a szocialisták és Lerroux radikális pártja volt a legerősebb. Előbbiek 109, utóbbi pedig 74 képviselővel szerepeltek az alig 400 fős nemzetgyűlésben. Lerroux „radikális” pártja már régóta a jobboldallal, sőt szélsőjobboldallal pártult, csak hogy meghiusítsa és gáncsolja az Azana-kormány által hozott szociális és más forradalmi jellegű reformokat.

A baloldali köztársaságiak és szocialisták hagyományos ingatagsága kegyetlenül megbosszulta magát a vasárnapi választásokon. Az Azana-kormány két év alatt, a köztársaság kiáltásának ideje óta, számos reformot hozott papíron, de azoknak megvalósításához, éltetetéséhez nem volt meg a kellő erélye. A földreformot, a „grand-ok” nagybirtokainak a kisajátítását nem volt képes végrehajtani, a közigazgatást megtisztítani a monarchia évszázados korrupciójától és megbízhatatlanságától s következtésképpen mindinkább elvesztette a nyomorgó paraszti és munkástömegek rokonszenvét, amelyek — politikai öntudatuk fejlettsége szerint — vagy a jobboldali, vagy a szélsőbaloldali pártokhoz fordultak el tőle. A mérsékelt baloldalt egyre katasztrófálisabban érte el az orosz Kerenszkij-kormány végzése...

A szocialisztikus Azana-rezsim alig adott valamit a türelmetlenül követelő tömegeknek, hanem tevékenysége csaknem kizárólag a tervezetéseken és az egyházellenes intézkedésekben merült ki. Már pedig a spanyol földműves-lakosság zöme még mindig az egyház és a papság befolyása alatt állt s csak akkor nyugodott volna bele Azanaék egyházellenes politikájába, ha ennek ellenében földet és valóban forradalmi vívmányokat kapott volna. Ez nem történt meg s a nagy tömegek kiabáltak az első köztársasági kormányból.

A jobboldali malmára hajtotta ezenkívül a víz, sőt döntő tényezőnek tekinthető az a körülmény, hogy a vasárnapi választásokon szavaztak legelőször a spanyol nők, élve azzal a jogukkal, amelyet a szocialista jellegű köztársasági alkotmány biztosított nekik. A nők Spanyolországban túlnyomó többségükben valóságosok s természetesen a jobboldali, klerikális pártokra adták szavazatukat. Ha emellett tekintetbe vesszük, hogy az új választójogi törvény értelmében a spanyol köztársaság szavazói között több mint félmillióval több a nő, mint a férfi, meg lehet érteni Prieto szocialista vezérének azt az annak idején tett aggodalmas kijelentését, hogy a nők választójoga kegyelemadó és fiatal spanyol köztársaság hátába.

Határozatlanságával a spanyol polgári baloldalt is ugyanúgy a reakció és fasizmus karjaiba vettette a jobb sorsra érdemes köztársaságot és a demokráciát, mint ahogyan ezt a weimari pártok Németországban tették. Madridban, Barcelonában és a köztársaság minden nagyobb városában már javában tüntetnek José Maria Gil Robles zöldségesei, akik a náci mintájára, marxistaellenes egységfront létrehozását követelik, a „szocialista” reformok teljes kiirtása céljából. „Meg akarjuk szabadítani Spanyolországot a zsidóbarát szabakörművesek uralmától!” — hangoztatták a választási kiütemekben s amint az eredmények mutat-

ják, propagandájuk nem maradt haszontalan. A verontások, amelyek a választási harc során történtek, nagyrészt ennek a zöldséges fasizista pártnak irhatók a számlájára, hiszen vezérik nyíltan hangoztatta, hogy nem riadnak vissza a vértől, sőt szükség esetén az új parlament szétkergetésétől sem.

Lerroux „mérsékelt” jobboldali pártja szinte kétszeresen megerősödvé került ki a választásokból s így biztos, hogy az új kormány, amelynek minden bizonnyal ez a párt lesz a gerince, megkezdi a köztársasági alkotmánynak a reakció szellemében való módosítását. Igaz ugyan, hogy a választások küszöbén Lerroux hangoztatta az alkotmány tiszteletben tartását, de már akkor is nyíltan kijelentette, hogy annak rendelkezéseit pártja szabadon fogja magyarázni. Az Azana-kormány törvényeit pedig sorjában megsemmisítik, azzal az indoklással, hogy azok túlságosan szocialista szelleműek s nem egyeztethetők össze Spanyolország adott politikai és társadalmi viszonyai-
— si

Noha a monarchiához való visszatérés egyelőre még nem valószínű, de az bizonyos, hogy a spanyol köztársaság a vasárnapi választások nyomán visszaesett a jobboldali vizekre. A nők valóban megadták a kegyelemadót a haladó köztársaságnak, amelyet a bizonytalan Azana-koalíció nem tudott valóban demokratikus respublikává változtatni jó két esztendő folyamán.

Elegáns hölgy

WIMPASSING

hócipőt visel.

Az újságíró bűnös-e, aki megírta, vagy a romboló, aki rombolt?

A SINFALVAI TANUK FELVONULNAK — A SZATMÁRI TÖRVÉNYSZÉK ELÉ

Megrázó emlékek elevenednek fel egy sajtópör alkalmából

Szatmár, november 22.

Dénes Sándor szatmári szerkesztő a Szamos című lapjában két cikkben foglalkozott a szomorúan emlékeztető sinfalvai eseményekkel. A két cikk miatt az ügyészség a Märzescu-törvény alapján vádat emelt az újságíró ellen, aki perének első tárgyalásán kérte a sinfalvai eseményekre vonatkozólag a valódiság bizonyításának elrendelését. Ez meg is történt és a bíróság a mai tárgyalásra megidézte a sinfalvai károsultakat és dr. Gál Miklós tordai ügyvédet, volt magyar párti parlamenti képviselőt. A mai tárgyaláson valamennyi tanu megjelent.

A tárgyalás elején Dascalu tanácselnök ismételt figyelmeltette az újságírókat, hogy a tárgyaláshoz ne fűzzenek kommentárokat, csupán az elhangzottakat irhatják meg.

A vádlott újságíró kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. A cikkhez nem fűzött kommentárt, csupán az eseményeket regisztrálta úgy, ahogy azok történtek.

Az elnök: Nem az volt a célja, hogy diszkreditálja az ország hírnevét?

A vádlott: Nem. Célom az volt, hogy mint újságíró, a lapomban a valóságban megtörtént eseményről pontos képet adjak.

Rombolás cigánymuzsikára

Az ügyész: A hatóságok mikor jöttek ki Sinfalvára?

Dr. Gál: A csendőrség még aznap este. Körülbelül négy órakor fejeződött be a rombolás és a csendőrkapitány már ugy hat óra tájban kint volt.

Az ügyész: Az ön véleménye szerint a tordai revíziós gyűlés hangulatából kifolyólag történtek a sajnálatos zavargások?

Dr. Gál: A véleményem szerint nem. A tömeget utközből felizgatták. H. szén a község görögkatolikus papja is benn volt a gyűlésen és gyanútlanul jött haza, nem tudva semmit arról, hogy a faluban mi készül. Mikor látta a megvadult rombolókat, eléjük állt és rájuk kiáltott, hogy csak a testén keresztül mehetnek be a faluba. A tömeg azonban a papot félretolta és megkezdte a rombolást.

Ezután Arkossy Tamás sinfalvai unitárius papot hallgatja ki a bíróság. A pap megrázó szavakkal írja le, hogy mi történt. Ő a tüntetők előtt

felmenekült a templom-toronyba és onnan nézte sirva, mint rombolják össze az egész vagyonát. Amíg a rombolás tartott, a templom elé a zavargók cigánybandát állítottak és úgy húzták.

— Százötvenháromezer lej értékű holmiját, berendezését, ruháit, bútorát, részben összetörték, részben ellopták a zavargók. Később nyolcvanezer lej segélyt kapott az államtól.

A védő: Az igaz-e, hogy egy nő az ese-

ezután kezdetét vette a tanuk kihallgatása. Elsőnek dr. Gál Miklóst hallgatták ki a bíróság. A képviselő elmondja, hogy miképpen értesült a sinfalvai szomorú eseményekről. Azonnal jelentette a dolgokat a tordai ügyészségnek és ki akart menni a hatóságokkal együtt a helyszínre, de a vezetőügyész arra kérte, hogy ne velük menjen ki, mert nem akarnak a zavargásoknak politikai színezetet adni. Így hát külön ment ki és megborgozta a pusztításoktól, amelyeket lejegyzett, eljuttatott a minisztériumba és ő maga is többször interveniált a károsultak érdekében, míg végül is a kormány 250.000 lej kártérítést juttatott a károsultaknak.

Az elnök: Az Ön véleménye szerint mi okozta a rombolásokat?

Dr. Gál: A sinfalvai lakosok azt mondták, hogy nem csináltak semmi olyasmit, ami a kiromboláshoz vezetett volna. Ön úgy tudom, hogy

öt vasművész bujtatta fel a tömeget a rombolásra.

Az elnök: Mi úgy tudjuk, hogy volt valami egyenetlenkedés a román és a magyar ifjúság között.

Dr. Gál: Valamit én is hallottam erről, de ez csupán annyit volt, hogy hetekkel ez előtt egy közös táncmulatságon összeszólalkoztak.

mények hatása alatt megőrült?

Arkossy: Én nem tudom, hogy milyen állapotban volt azelőtt, de tény az, hogy az események után igen zavarosan viselkedett.

Az ügyész: Mondták-e azt a hatóságok képviselői, amit a vádlott írt, hogy „Sinfalván nem történt semmi, csupán néhány magyarnak húzták el a nótáját?”

Arkossy: Erre nem emlékszem.

Szabó Lőrinc sinfalvai földbirtokos elmondja, hogy a kertjén keresztül törtek be a házába. Felesége, huszonegy éves leánya és kisfia az élekanrába menekültek. A házat teljesen kifosztották és felidúltak.

— Még az udvaromban levő tűzifát is szétdobálták és még máig sem tudom, hogy miért történt az egész?

A tanu elmondja, hogy mi volt az egyenetlenség, amelyről az ügyész beszél a román és magyar ifjúság között. Egy táncmulatságon a táncrendet románul és magyarul írták ki. A bál megkezdésekor egy román ifjú letépte a magyar felírást azzal, hogy arra nincs szükség. Ezt látva egy magyar fiú, odament a plakáthoz és a román felírást tépte le, mondván, hogy ha a magyar nem kell, akkor erre sincs szükség és tudunk mi táncrend nélkül is táncolni.

A tanu azt is tudja, hogy Botár Ferencné az eset után, a kiállott izgalmak ása alatt megzavarodott.

Barla Pál lakásában semmi sem maradt

épen. A családja a pincébe menekült a zavargók elől és

felesége ma is élet-halál között lebeg olyan sulyos idegmegrázkódítás érte

— Még az istállót sem kímélték — mondja a tanu — a marháimat agyba-főbe verték, úgyhogy sohasem tudom őket eladni.

Barla Dénes azt vallja, hogy mikor a tüntetők a háza elé értek, valaki jelt adott és románul elküldte magát: Ezt is. Erre megkezdtek a rombolást. Apja, Barla József elmondja, hogy

nyolc helyen verték be a fejét, úgy hogy tizenhárom kapoccsal tartották össze a fejbőrt az orvosok.

— A feleségemet — mondja — úgy elverték, hogy olyan kék lett a háta, mint a rajtam levő kabát.

A bizonyítási eljárás befejezése után a védő kérte, hogy az ítélethezatalt halasszák el mindaddig, amíg a tordai bíróság a sinfalvai zavargók fölött ítéletet mond. Logikátlan lenne — mondotta a védő — addig ítéletet mondani ebben a perben.

A bíróság ezt az indítványt elutasította. Az inkriminált cikkek felolvasása után dr. Galea ügyész rendkívül éles vádbeszédet mondott. Hangoztatta, hogy a kisebbségi kérdést Románia fölöttébb fontosnak tartja.

— Tanultunk a multból — mondja az ügyész és ezután azt fejtegeti, hogy a kisebbségeknek milyen jó dolguk van és a sajtójuk ilyen híradásokkal mennyi kárt okoz az ország hírnevének. A sinfalvai események miatt, éppen a magyar sajtó beállítása miatt interpelláltak a magyar és az angol parlamentben, mert a magyar lapok úgy tüntették fel a dolgot, hogy a sinfalvai zavargások a tordai antirevizziós gyűlés következményei.

Záciu Felician védő hangoztatja, hogy ebben a perben nem lehet kisebbségi alkotmányteremtést — mondotta — csak azt írták meg, ami történt. Már pedig a Märzescu-törvény, melynek alapján az ügyészség vádat emelt, kimondja, hogy csak az büntelendő, ha valaki valótlán hírekkel pánikot kelt a közönség között. A tanuval bírók igazolták, hogy a sinfalvai események valóban megtörténtek. Az újságíróknak azokat is meg kell írni, éppen úgy, mint ahogy megírják azt, hogy a Vasművész Csernovitzban a liberális párt ellen tüntet. Ha a vádlott a hatóságokat megrágalmazta, úgy hátrahagyta a sajtót, mert az ellene eljár, de a Märzescu törvény alapján nem lehet elítélni.

A bíróság elnöke közölte, hogy az ügyben csütörtökön hirdeti ítéletet a bíróság.

— Epe- és májbetegségeknek, epe- és sárgaság eseteiben a természetes „Ferenc József” keserűvíz a hasi szervek működését élénkítő tevékenységre serkenti.

HIREK

Megalakul a bridge-népszövetség

Budapest, november 22.

Zimmer Erich, a világhírű osztrák bridge-mester mondja egy interju folyamán:

— A bridge-játék ma már elterjedt az egész világon és így számolnunk kell azaz, hogy a népszerű szellemi tornát bevezetik az olimpiai játékok sorába. Ma már nemzetközi versenyeket bonyolítanak le és ezeket az egész világ érdeklődése kíséri. Culbertson nagymester, az amerikai bridge-fenomen, akinek teóriája és szabályai szerint játsszák a modern bridge-játékot, világszövetséget alapított és ebbe a szövetségbe igyekszik összerakni az egyes nemzetek játékszövetségeit. Culbertson szervezkedése lassan halad előre, mert egyelőre vita folyik atekintetben, hogy vajjon az általa megalapított világszövetségben az amatőrjátékosok is részt vehetnek-e. Mi, akik szigorúan amatőr alapon állunk, kételkedéssel szemléljük Culbertson akcióját, mert nézetünk szerint az amatőrök semmiképpen sem működhetnek együtt a professzionista játékosokkal. Nézetem szerint azonban mégis nagyjelentőségű volna a világszövetség megalakítása, mert úgy a bridge-játék elméletét igen magasra lehetne fokozni. A Culbertson-féle teóriát ugyanis csak komoly játékosok fejleszthetik. Vannak országok, amelyekben a Culbertson-féle szabályokat nem használják, így az osztrák szövetség első teamje is régen feladta a Culbertson-féle rendszert és saját jól bevált teóriája szerint dolgozik. Merem állítani, hogy a bécsi team a világ legjobb együttesét alkotja, amiről bizonyosságot tettünk nemrégiben Budapesten is, ahol a klasszisunkhoz legközelebb álló magyarokat legyőztük. A kétszázegyen játékot tartalmazó versenyből 34 meccsponttal kerültünk ki győztesként.

— Az osztrák team tagjai: dr. Frischauer, Goldblatt, Klausner és csekélységgem. Meg kell említeni legkiválóbb tartalékunkat, Goldblatt Paula asszonyt, aki teljesen egyenértékű klasszist képvisel. A hölgy kétségtelenül a világ legjobb női játékosa és felülmúlja a híres Culbertson-ét is. A két hölgyjátékos között az a különbség, hogy Culbertsonné csak a férjével tud kifogástalanul játszani, míg Goldblatt Paula bármely nagyklasszisú férfi játékosal ugyanazt képes nyújtani, mint a Culbertson-pár.

Arra a kérdésre, hogy miként lett belőle nagymester. Zimmer a következőket mondta:

— Mindössze hét-nyolc éve ismerem a játékot. Kezdetben csak kibiceltem. Azelőtt is jó felfogású kártyajátékos voltam, szerettem preferánsozni és tarokkozni. Eleinte nem ültem le bridgelni, de éjszakákat töltöttem el kibiceléssel és csak mikor már teljesen tisztában voltam a játék szellemével, láttam hozzá magam is a játékhoz. Éreztem tehetségemet, két éven keresztül csak átlagjátékos voltam, de ekkor teóriával kezdtem foglalkozni és így gyorsan haladtam előre. 1927-ben már résztvettem versenyeken, 1928-ban már én nyertem meg a bécsi háziversenyt. Ettől az időtől kezdve csak mesterekkel játszottam és ezáltal tudásom fokozatosan fejlődött. Egymásután nyertem a nagyobb versenyeket és pályafutásom legjobb eredményét az említett budapesti versenyen értem el a nagy favorításként emlegetett magyarok ellen.

Eddig több mint hatvan nemzetközi versenyben vettem részt és ezek közül ötvenhatot nyert meg a mi csapatunk. Zimmer nagymester harminckét sztepdő, nőtlen, foglalkozására nézve: mérlegképes könyvelő.

Nagy tűz Szászrégenben. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Szászrégenben hatalmas tűz tört ki a „Foresta” fa-telep kazánházában. A kazánház fedele teljesen leégett és az értékes kazánok is súlyosan megrongálódtak. A tűz még eddig ki nem derített okokból gyulladt ki. A kár értékét még nem ismerik. A mentési munkálatok alkalmával egy munkás lezuhant egy magas létráról és súlyos kar és lábsérüléseket szenvedett.

TUNGSRAM

vegye.

csövet

Csak nagy gyár

számtalan üzemében, üveghutájában, fémipari és vegyipari műhelyében lehet valóban tökéletes radiócsövet gyártani. Óriási gépberendezés, hajsálynai pontos ellenőrzés, évtizedes tapasztalat és tudósok lankadatlan kutató munkája kell hozzá. Törpe ipari üzem nem képes tökéletes csövet gyártani, tehát csak a világ-szerle kedvelt, kitűnő márkás

ABLAK

Sokféle változatban szól a történet arról a boldogtalan emberről, akit valamilyen játékos hatalom 24 órára, vagy még rövidebb időre, boldoggá tett. Egyszer val csoda történt az illetővel. Rövid boldogság kis lejáratával. Nagy duslakodás gyorsan elszaladó időtartamra. Ezeknek a történeteknek különböző az ugynevezett morálja, vagy tanulsága, de a lényeg az, hogy valaki, ha rövid időre is, de boldog volt, gondtalan és jókedvű. Urak, jelölt urak, miniszter urak, most választás van. Igéret záporozik. Mézesmadzagok usznak a levegőben, mint késő ősszel lenge ökörnyalak. Miniszter urak, pár hét múlva vége a választásnak. Ne ígérjenek, hanem erre a pár hétre csináljanak csodát. Valósítsanak is meg mindent, amit ígérnek, írják le az adóhátralékukat, fizessék a nyugdíjakat, valósítsák meg az ilyen és ehhez hasonló álmokat, ezeket az elérhetetleneket. A választások ugyanis elmúlnak, legalább pár hétig legyünk meszeszerűen boldogok. Hogy ennek a történetnek is lesz-e és milyen morálja? Búnya az ördög. Ki beszél ma már politikában és pláne választáskor — morálról.

DOLLFUSS MERÉNYLŐJE A VÁDLOTTAK PADJÁN

Derült Rudolfot, aki néhány héttel ezelőtt revolveres merényletet követett el Dollfuss kancellár ellen, a bécsi főtörvényszék 5 évi sulyos börtönbüntetésre ítélte. Fenti felvételünk a tárgyalás folyamán készült a merényletről.

— Milyen idő lesz? A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint délnyugaton felhősebb idő, keleten lassu lehűlés, egybeült lényegtelen hőváltozás várható, erős éjszakai és reggeli ködök.

— Az új marosmegyei prefektus elfoglalta hivatalát. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Porubschy Ferenc ügyvéd, a marosvásárhelyi liberális frakció egyik vezetője elfoglalta már hivatalát a marosmegyei prefekturán. A lelépő prefektus dr. Vescan János és Pantea alispán jelenlétében, a liberális párt vezetőinek szónoklataival folyt le az ünnepélyes átadás. Az új prefektus a város egyik legjobb ügyvédje, kiváló kriminál- és kinevezésének általánosan örövend a székesfőváros magyarsága is, mert a kisebbségekkel szemben gyakorolt megértése, már családi kapcsolatait folytán is közsímet.

— Üzeti uton a pápuák közt. Londonból írják: C. L. Burlington, Ausztrália egyik legnagyobb vállalatának főnöke, most tért vissza Sidneybe üzleti utjáról, amely az ötödik világ-rész belsejébe, a civilizációtól legtávolabb élő pápuák közé vezetett. A pápuák — meséli most — mindenütt kitűnő örömmel fogadják s az ő, valamint kísérete tisztelőre nagy ünnepeket rendeztek. Ezek az ünnepek lakomákkal voltak összekötve. Elő malacot összekötött lábakkal akasztottak a lobogó tűz fölé s

a malac sívalkodása nagy örömet okozott a pápuá hajadonoknak. A tantam hangjainál rendezett frenetikus tánc után csillogó sárgarézkészletekkel ajándékozta meg a nőket, mire a férfiak is barátságosabbak lettek és aranyukat felajánlották vendégeiknek. Burlington azt állítja, hogy a pápuá férfiakat csak asszonyaikon keresztül lehet megpuhítani. Minlig ezt tartotta szem előtt és tapasztalata szerint, ez a módszer kitűnően bevált.

— Ejtőernyő-klub. A szovjet légügyi népbiztossága „ejtőernyőklubok” felállítását rendelte el mindkét nembeli ifjúság számára. A klubokba fölvesznek minden olyan tíz-tizenöt éves fiút, vagy leányt, aki legalább ezer méter magasságból ejtőernyővel leugrott, feltéve, hogy elevenen érkezett le a földre. A felvétel után a klubtagoknak havonta egyszer újra ugraniuk kell.

— Egy hamis ezres értékesítéséért öt évi börtönrre ítélték egy csendőrt. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Érdekös bűnperben ítékezett a marosvásárhelyi törvényszék, amely előtt vádlottként Sălăceanu Vasile volt csendőr állott, aki ez év tavaszán, amikor leszerelt a marosvásárhelyi csendőrszárnyparancsnokságnál, az ott levő bűnjelkamrából egy ezres bankót emelt el. A csendőr egy marosvásárhelyi fűszerüzletben akarta értékesíteni a hamis ezrest, azonban kísérlete eredménytelenül járt, mert letartóztatták. A marosvásárhelyi törvényszék mai tárgyalásán az ügyész példásan súlyos büntetést kért és a törvényszék lo-pásért és hamispénz forgalomba való hozataláért öt évi börtönrre, ötezer lej pénzbüntetésre és politikai jogainak három évi felfüggesztésre ítélte. A vádlott meg-fellebbezte az ítéletet.

— Soványítókúra hipnózissal. Newyorkból jelenti: Patten és Switzer, a miami egyetem tudós tanárai most nagyon népszerűek Hollywoodban, ahol tudvalevőleg a karcsúság, nyúlánság a szépségideál. A tanár urak nyilvánosságra hozták, hogy egyszerű lélektani módszer segítségével is meg lehet szabadulni a felesleges kilóktól. A tanárok, mint hirdetik, laboratóriumokban hipnózissal soványítanak. Mialatt a páciens hipnotikus álomban van, megtölt-ják neki a hizlalo ételek fogyasztását, a minek aztán az a következménye, hogy a páciens éber állapotban undort érez a tilalmas ételek iránt és így nem okoz nehézséget a szigorú diéta betartása. Ezek-után bizonyos, hogy Hollywoodban egy-más után nyitják a soványító hipnotikus szalonokat. Új, virágzó üzletág nyílik ez-zel a vállalkozó szellemű üzletemberek előtt, bár még eldöntetlen a kérdés, vajjon van-e tudományos alapja a módszernek, vagy pedig az egészet egyszerűen egy-ujabb amerikai bluffnak kell tekinteni.

— A törvényszék elrendelte a nagyváradi Weisz Gizi szabadlábrahelyezését. Nagyváradi jelentik: Weisz Gizit, az ismert nagyváradi ügynököt, akit számos ügyfele megkárosításá-
val vádolnak, a törvényszék szabadlábra helyezte. Az ügyész megfellebbezte a szabadlábra helyezést elrendelő végzést, úgy, hogy Weisz Gizi a táblai vádtanács döntéséig mégis fog-ságban maradjon.

— Nincs többé elvesztett papagáj! Los Angelesből jelentik: Egy idős asszony-nak volt egy nagyon kedves papagája amelyet azonban ismételtelen elloptak. Az asszony zseniális módon oldotta meg azt, hogy papagáját mindig visszakapja. Betanította neki a következő mondatot: „Nevem Bozo, South Pacific Avenue 131 szám alatt lakom!” A papagáj addig is-mételte ezt az új és jogosulatlan tulajdo-nosának, amíg az végül is kénytelen volt őt visszajuttatni igazi gazdájához. (Kár hogy ezt a módszert a kutyáknál, macs-káknál s más kedves háziállatoknál nem lehet használni.)

— Fej-, váll- és ágyékrheumánál, idegfájásoknál, szagatásnál és szabinál a termé-szetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos házszer, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztő-csatornát jól kitisztítja. Egye-temi klinikákon szerzett tapasztalatok tanúsítják, hogy a valódi Ferenc József víz gyors és biztos hatású, kitűnő gyomor- és bél tisztító szer.

Öt éve folyik a bűnügyi eljárás egy biztosító ügynök ellen

Nagyvárad, november 22.

Öt éve húzódik már egy biztosítási ügynök visszaéléseinek póré a bírói fórumok előtt. Serbu Marin, az Asigurarea Romanească biz-tosítótársulat ügynöke, még 1928-ban végig-járta Erdélyt, többek között Nagyváradot is és újrendszert, igen előnyös biztosítások-kötött. A felvett díjakat és részleteket azon-ban fiktív nyugtákkal igazolta s a pénzt nem fizette be a társulathoz. A végén a bebiztosí-tottak szenvedtek kárt, akiknek a biztosítását nem ismerték el. A károsultak között vannak Raileanu alezredes, Albu őrnagy, Tanase Au-rél százados és még többen. Az ügyészség es-lás és sikkasztás vádját emelte Serbu ellen aki azonban az eddig számtalanszor kitűzött tárgyaláson egyszer sem jelent meg. Most el-rendelték országos körözését.

Mindazoknak,
kik magukat
gyengének
és kimerültek-
nek érzik a

BIOGLOBIN

új életerőt ad

Vérképző, izomerősítő, idegerősítő, ét-vággerjesztő és élénkítő szer.

Kapható a gyógyszerárakban, vagy a készítőnél:

FABRIIUS GUIDO
„MEDVE” gyógyszerárak
Nagyszeben—Sibiu

LÁSSUK DICSŐSZENTMÁRTONT!

SZERKESZTETTE,
BENCZEL BÉLA

A kereskedők és iparosok

Miért lenne kivétel Dicsőszentmárton az erdélyi síró városok galériájában? Miért menne a kereskedőknek és iparosoknak pont itt jól, ahol a gazdasági krízisen kívül van még egy pár ok, amely a kereskedelmet és ipart teljesen tönkretette.

A bizonyítékok itt következnek:

A dicsőszentmártoni ipartestületnek régi jó időkben százötven tagja volt, akik mind hivatalos iparendéssel rendelkeztek. Hogy ma mennyi van, azt meg se lehet állapítani, mert a számuk egyre fogy és mire e sorok megjelennek, biztosan egy-kettővel kevesebben lennének, mint a cikk írásakor és a statisztika összeállításánál. Tisztelettel kérjük, ha a dicsőszentmártoni iparostársadalom így halad, akkor mi marad? És a felelet: senki. Addig is reklamáljuk a város nevében azt az agilis iparos-önképzőkört, amely nivós rendezményeivel nemcsak az iparos ifjúság továbbfejlesztését, hanem a kultúrát is méltón szolgálta. A nyomor-nak és nincstelenségnek a vigasza a kultúra. Erőt a küzdelemhez.

A kereskedők Dicsőszentmártonban egyesületbe tömörültek, amelynek élén Répész Mór bankigazgató, mint elnök, Albert János kereskedő alelnök és dr. Benjámin Sándor igazgató, mint főtitkár állanak.

Különösen adósérelmek vannak, mint minden más erdélyi városban és még ennél különösebben is, főleg a házak ki-vetésénél és inkasszállásánál merülnek fel anomáliák. Az adósérelmek ügyében számtalan intervenció történt az egyesület részéről, de nem mondunk újat, ha eláruljuk, hogy kevés eredménnyel.

És még egy sérelem, amin azonban a kereskedőtársulat nem tud segíteni. *Dicsőszentmártonban igen sok kereskedő van és azok a bevők hiányában egymást falják fel. Állandóan nyílnak új üzletek és nem tudni, hogy miért és kinek. A bevőknek biztosan nem, mert azok rég kihaltak Dicsőszentmártonban.*

Dicsőszentmárton városfejlesztési programja

Dicsőszentmárton városi tanácsa, amelynek élén Boila Dániel kereskedő áll, nagyszabású városfejlesztési programot dolgozott ki.

A mindenképes érdekes program szerint a város a vízvezeték gyökeres új-jaépítésére száznegyvenezer lejt, egy új tűzoltófelszerelésre ugyanennyit, egy fürdő építésére kétszázezer lejt és a kö-vezetek kijavítására százharmincezer lejt irányzott elő.

A 24 tanácsosból álló városi tanács több ülésen keresztül vitatta és tárgyalta a város fejlesztési tervét, amely most a komikumba fullad. Hiszen azóta, mint méltóztatik tudni, megbukott a kormány és már a közeljövőben új városi tanácsosok érkeznek. A polgármesteri szék betöltésére is megindult már a tülekedés. Nem tartjuk ildomosnak és izlésesnek a tülekedők neveit leközlölni, mert valamelyik ugyanis eléri a célját.

A „Gloria” dalkör

A dicsőszentmártoni „Gloria” városi dalkör 1927-ben alakult meg s rövid pár éves működése alatt bebizonyította, hogy egyike a magyar dal leghivatottabb művelőinek.

Évente több világi és templomi hangversenyt szokott rendezni, melyek mindig a legnagyobb siker jegyében zajlanak le.

Működvelő gárdája pedig operette és prózai előadásokat rendez, olyan hozzáértéssel, hogy verbeli színészeknek is becsületére válna.

Jelenlegi taglétszáma 80, akiknek sorai között róm. kath., református, unitárius és zsidók találhatók, — akik a legnagyobb egyetértésben dolgoznak a magyar dal művelése és fejlesztése érdekében.

A „Gloria” városi dalkör elnöke, megalkulásától kezdve gróf Beldy Gergely. Karnagy-igazgató: Simon László, akinek sok érdeme van a dalkör létrehozásában. Ügyvezető elnöke: Bernáth Árpád.

A „Gloria” városi dalkör a magyar dalon és zenén kívül a sport több ágát is kultiválja és a vezetőség elhatározta, hogy sportszakosztályát rövidesen meg-állapítva tovább fogja fejleszteni.

A Földgáz-társasággal szemben...

Dicsőszentmárton városi tanácsa végre fellélegzett. Megnyerte régóta huzódó perét a Földgáz-társasággal szemben, amely egy bírósági ítélet birtokában már foglalást is vezetett a kártérítési összeg-tele.

A per előzményei még 1926-ra nyúlnak vissza, amikor az UEG gáz árszáma, amely a gázelosztást albérlésben a Sagamét társaságnak adta ki, az albérlő tartozása miatt, le akarta zárni Dicsőszentmártonban a gázvezetéseket.

Dicsőszentmárton városa ekkor kar-hatalommal akadályozta meg a földgáz-társaságot abban, hogy a földgázvezeté-keket lezárja.

A földgáz-társaság ekkor kártérítési

pert indított a város ellen és a bíróság napi huszonötezer lej kárt állapítva meg, harmincöt napra kárért és annak kan-atai-ért egymillió kétszázezer lej kártérítés megfizetésére kötelezte a várost és az ítéletet a tábla is helybenhagyta.

A napokban tárgyalta a bukaresti Sem-mitőszék Dicsőszentmárton és a földgáz-társaság vitás kérdését és megállapítva, hogy az albérlő földgáz-társaság már megfizette részletekben a vitás összeget, felmentette Dicsőszentmárton városát a földgáz-társaságnak megítélt kártérítés megfizetése alól és egyben a kártérítési összegre elrendelt végrehajtást is meg-semmisítette. A földgáz-társaság ebben az esetben nem diadalmaskodott a legyőzött város felett.

Magyar Házat akar építeni Dicsőszentmártonban a magyar párt Egy gazdasági tanács létesítését is elhatározta a tagozat

A kisküküllővármegyei és a dicsőszentmártoni városi magyarpárti tagozatok, amelyeknek az élén gr. Beldy Gergely és Pekry Géza h. polgármester állanak, min-denképpen olyan elismerést érdemlő szé-leskörű munkát fejtenek ki a szász-ság és román-ság között beékelte kisküküllői ma-gyarság kulturális és politikai továbbfej-lesztése érdekében, amelyet a többi erdélyi magyarpárti tagozatok is megirigyel-hetnek.

A kisküküllői vármegyei tagozat most határozta el, hogy a falusi tagozatokat mindenhol, a szükség szerint, újraalakítja az egész megyében, tényleges rostálást végez minden tagozatban és főleg a fia-talságot viszi be a vidéki tagozatok vér-keringésének felfrissítésére.

A kisküküllői tagozat igen jól sikerült szabadegyetemi előadásokat rendezett, a melyeken az ország legkiválóbb előadói tájékoztatták kulturális és politikai vi-szonylatban a hallgatókat az aktuális problémákról.

A vármegye nagyobb községeiben, mint Gálfalván, Mikefalván és Balavásáron ki-

sebb kulturlakokat létesített a magyar-párti elnökség és elhatározta, hogy min-den nagyobb községben és városban tar-tandó rendezmények tiszta bevételéből

Dicsőszentmártonban impozáns Magyar Házat épít.

Szó van arról is, hogy egy ugynevezett repülőbizottság keresse fel a különböző falvakat ismeretterjesztő előadások meg-rendezése céljából.

Egy legutóbbi városi tagozati ülésen pedig elhatározta a tagozat, hogy a ma-rosvásárhelyi magyarpárti országos kon-gresszus gazdasági szakosztálya célkitű-zései alapján, Termelő és Értékesítő Szö-vetkezetet létesít egy Gazdasági Tanács-csal karöltve.

A gazdasági kollektív szervezetek egy-ségesen fogják beszerezni a magyar gaz-datársadalom számára szükséges nyers-anyagokat és a termelt cikkeket is egy-ségesen fogják eladni.

A kisküküllőmegyei magyarpárti tago-zat munkája minden figyelmet megérdem-el.

Nyílt levél

Kisküküllőmegye új prelektusához jelenleg Balázsfalván

Mélyen tisztelt Prefektus ur!

Elnézését kérem, hogy ismeretlenül, a prefektusi stallum átvétele körül járó bokros teendői közepette, ennek a levél-nek az elolvasásával és áttanulmányozá-sával fárasszom, de valószínűleg értékes programja és munkaterve megkezdésénél a megye legfontosabb problémájára sze-retném felhívni a figyelmét.

Ez a probléma, mint méltóztatik való-szerűleg tudni, a megyeszékhely áthelye-zésének kérdése.

Hiszen belátjuk és elismerjük azt, hogy kár volt a különben virágzó nagyközség-ből a század elején, csak azért, mert Sándor János, akkori belügyminiszter, volt vármegyei főispán, ezt ambicionálta, vá-rost kioroszakolni, de ha már így van, ha már a megyeszékhelyhez tartozó épü-letek, a gyönyörű vármegyeháza, amelyet a budapesti Halászbástya híres építészé, Alpár Ignác megcsinált és a többi hivatálos épületek most üresen tátonganak és hasznavehetetlenül állnak egy érthetetlen kormányrendeletkezés következtében, úgy meg kell engednie, hogy az ezzel kapcsola-tos megjegyzéseinket megtehessek.

Hogy egy kis visszapillantást csinál-junk, Kisküküllőmegye székhelyének át-helyezése a centrális fekvésénél minden-képpen alkalmas Dicsőszentmártonból a megye határán levő Balázsfalvára, már régóta huzódó kérdése a helyi korifeusok-nak. Ha jól emlékszünk, éppen a liberális kormányzat volt az, amelyet Ön van hivatva újból, mindenképpen nobilis és sokáig emlékeztető elődje, Folea prefek-tus ur után reprezentálni, amely még 1927-ben elhatározta a megyeszékhely el-költöztetését.

Azóta, mostanig, tehát hat év alatt, az intervenciók egész áradata indult meg a minisztériumok ellen, amelyek számszeri adatok és konkrétumok alapján világították meg a megyeszékhely áthelyezésének lehetetlenségét.

Mindeztideig sikerült is a dicsőszentmártoniak feje felett függő Damokles-kardot elhárítani.

Pár hónappal ezelőtt azonban, úgy hal-lottam pozitív forrásból, egy belügymi-nisztériumi inspektor egyszerű látogatása és személyes utasítása kapcsán valósággal futamodásszerűen váltak át Dicsőszentmártonból Balázsfalvára a vármegyehá-zat, a tanfelügyelőség, a mérleghitelesítő hivatal, az állatorvosi hivatal, a vármegyei rendőrséget és csendőrséget és vármegyei főorvosi hivatal.

Valahogy olyan színezetet kellett az a hírtelen változás és azzal kapcsolatos rögtöni végrehajtás, amelynek folyamán-aképpen az irattárakat szállító társzekerek hosszú sorban indultak meg az új megye-székhely felé, mintha azért kellene csi-nálni olyan gyorsan, hogy meg ne gondol-ják.

Pedig a megfontolás nem ártott volna...

Most, hogy pár hét eltelt már a katasz-trofális intézkedés óta, amely Dicsőszentmártonból síró várost csinált, megcsinál-hatjuk néhány rövid és tömör megrögzíté-sben, a megyeszékhely átköltöztetésé-nek mérlegét.

Addig, amíg az átköltöztetett hivatalok épületei Dicsőszentmártonban lakatlanok és a hivatalnoki lakások árai ötverszá-zalékkal estek, addig Balázsfalván, tudomásunk szerint, épületek hiányában föld-szintes kis házakban, sőt csűrökben he-

lyezték el a hivatalokat. Hogy egy példát említsünk: a vármegyeháza három épü-letben van elhelyezve, ez tehát minden okmánykeresést illuzóriussá és problema-tikussá tesz.

Ugyanakkor a vármegye közigazgatása teljesen megközelíthetetlenül vált a me-gyei közönség részére, mert amíg a me-gyeszékhely Balázsfalván van, addig tör-vényszékre Erzsébetvárosra és pénzügy-igazgatóságra Segesvárra kell menni an-nak, akinek valami ügyes-bajos dolga van. Az pedig, aki ismeri ennek a me-gyének a közlekedési viszonyait, az tisz-tában van a helyzet igazi képével.

Azoktól pedig, akik Balázsfalván jár-tak, azt hallottuk, hogy ennek a kis vá-roskúnak egyáltalán nem használt a me-gyeszékhely átköltöztetése, mert a Dicső-szentmártonban lakó hivatalnokok me-gkondjukat ugys otthon töltik és család-jukkal kapcsolatos kiadásukat csak ott-hon végzik el.

De morliss, nihil, nisi bene... és mi nem is szeretnénk belerugni a halott oroszlánba, akkor, amikor szíves tudomá-sára hozzuk azt a valószínűleg nem min-den alapot nélkülöző verziót, amely sze-rint a dicsőszentmártoni megyeszékhely átköltöztetése azért történt, mert néhány balázsfalvai nemzeti-parasztpárti vezető magas áron akarta értékesíteni parlagon heverő ingatlanait. Ha így van — és ezt Önnek tudnia kell —, de ha nincs is, ak-kor is a megye lakossága érdekében és különösen a teljesen elárvult és lerongyn-lódott Dicsőszentmártonért minden el kell Önnek követni, Prefektus ur, hogy a me-gyeszékhelyt a legsürgősebben vissza-parancsolják Balázsfalvára Dicsőszentmár-tonba, még mielőtt a még ottmaradt Nem-zeti Bank és hadkiegészítő átköltöztetésé-re nem érkezne rendelet.

Ha ez sikerülni fog Önnek, úgy első ténykedésével az egész megye lakosságá-nak osztatlan háláját és elismerését fogja méltóan kiérdemelni. És végeredményben ez is ér valamit!

Különben maradtam kész hibe:
BENCZEL BÉLA

Megyeszékhely helyett jó lenne egy ezred katonaság is

Dicsőszentmárton régi óhaját hangoz-tatják az illetékesek. A város már ak-kor is szeretett volna a forgalom emelé-se céljából katonaságot, amikor megye-székhely volt, hát még most, amikor azt is elvették. Erre most alkalom van.

Egyes verziók szerint a beszercei 84. gyalogezred elköltözik Besztercéről. Di-csőszentmárton tárt karokkal várna ezt az ezredet, annál inkább, mert erre meg-felelő épületei is vannak.

Az intervenciók megindultak.

Sport-élet

Dicsőszentmárton sportélete, a nagyobb városokhoz viszonyítva, nagyon fejlett.

Jelenleg két sportklub működik a vá-rospan, egyik a Dacia, a másik a Stiela sport egyesület.

A Dacia 10 évvel ezelőtt alakult meg, amikor egyetlen sportegyesülete volt a városnak.

Rövid időn belül, futball csapata egyi-ke lett a legjobbaknak a vidéki városok között, amely neves csapatok felett is többször aratott fényes győzelmet.

Jelenlegi elnöke: dr. Sároiu városi fő-orvos.

A vármegye székhelyének Dicsőszentmártonból Balázsfalvára való átköltöz-tetésével több aktív játékosa is Balázsfalvára költözött, azonban remélhető, hogy a Dacia ezután is megállja helyét a zöld gyepen.

A másik sportegyesület a „Stiela”, pár évvel ezelőtt alakult és az üvegyár egye-sülete.

Ez a sportegyesület is rövid időn belül megfelelő fejlődésnek indult, úgyhogy jelenleg szintén egyike a legjobb vidéki csapatoknak.

Jelenlegi elnöke Kupfer Károly üve-gyári igazgató, ügyvezető elnöke pedig: Fénves Andor

Halász Sándor balkáni riport-sorozata:

Huszegynehány dudás a balkáni csárdában

Manoilescu 8:1 elmélete nyomán

legalább a termény-fajták trösztjeit szeretné megvalósítani a Balkán

Szófia, november 22.

Ami nem sikerült Szófiában Titulescunak, az sikerült Manoilescunak. Nagyon megszerették. Néhány nappal ezelőtt járt itt a volt miniszterünk és bankkormányzónk, aki meghívásra előadást tartott. Hihetetlen sikere volt. Most, napok után is, beszélnek róla és elméletéről.

Egy hosszú órát ültünk ma dr. Christo Peyeff-nél és ebből a hosszú órából legalább a felét Manoilescu elméletének taglalása töltötte ki.

Peyeff dr., aki a szófiai kereskedelmi és iparkamara feje és a Duna-konföderáció szövetségnek bulgáriai titkára, nagyon csodálkozott azon, hogy nem ismerem Manoilescu elméletét.

Most már ismerem, mert megmagyarázta. Tényleg, egyszerű és világos.

Ennyi az egész:

8:1.
Szemre az elmélet úgy néz ki, mint egy

futballeredmény, lényegében pedig nem egyéb, mint statisztikai számítás. Manoilescu adatok alapján kiszámította, hogy az agrárius nyolc munkanapja munkáértékét adja ahhoz, hogy egy ipari munkás egyetlen munkanapja értékét felvásárolhassa.

Egyszerűbb szavakkal és szélesebb dimenziókban ez az elmélet a gyakorlatban azt jelenti, hogy a tízenyolcmillió agrárlakossága Románia, az egész ország és minden ember, nyolc napig kénytelen dolgozni azért, hogy megvehesse azt az értékmennyiséget, amelyet egy ugyancsak tízenyolcmillió lelket számláló ipari állam egyetlen nap alatt termel.

— És mi még mindig azon gondolkozunk — mondja Peyeff dr., hogy a Balkán agrárállamai szövetkezzenek-e?

Valóban: ezen egyetlen pillanatig sem lehet tovább gondolkodni. A Balkán-államok gazdasági összehangolása ugyan-

olyan szükségszerűség, mint az angol dominiumok ottavai egyezménye volt. Olyan szükségesség a Balkán gazdasági békéje, mint a fűtőenergia ahhoz, hogy a gép erőt adhasson.

Erre — természetesen — gondolkozunk továbbra is gondolkozunk és — politizálunk.

— Egyelőre ott tartanak ezek a Balkán-államok, — mondja ez a kiváló bolgár publicista —, hogy indusztriálni akarnak.

— Azt hisszük és azt hiszik általában, hogy az agrárkizsákmányolás ellen csak úgy lehet védekezni, hogy — iparosodunk. Erre az iparosodási folyamatra „feldühödnék” az ipari államok és bejötték az agrártermékeket, mire az agrárállamok nyomorba jutnak előbb, majd tönkremennek.

A régi mese, a régi dal.

Legfeljebb egy kicsit áthangszerelve — bolgár stílusba.

A bolgár reálpolitika új utjai

Bulgáriában most a reálpolitika új utakat keres. Arról beszélnek, hogy trösztösíteni kellene az agrárállamok terményeit.

A gondolat nem rossz, delátszik rajta, hogy kényszermegoldásként vetődött fel. Az államok nem tudnak trösztbe, kartellbe — más nyelven: gazdasági szövetségbe — tömörülni, mert a politika utjukban áll, hát legalább a buza és a gyümölcs, a dohány és a fűszerek találja meg egymást.

Ez az új paroli és átmenetnek talán nem is rossz paroli. A két halálos ellenség, Görögország és Törökország, ezen a fronton végre találkoztak is már: a tendenciózan alacsony dohányárakkal szemben létrehozták a dohánytrösztöt. Bulgária ebbe a trösztbe még nem tudott bekapcsolódni, de akar már.

Általában Bulgária Streza szellemét akarná urrá tenni és megerősíteni a hagyná — így mondják végig Szófiában — a kisántant. Szerintük a kisántant nem bagyja. A kisántant azt követeli, hogy előbb hódoljon be a repíziós ellentúllás és hálkuljon el a határkiigazítások mozgalmá. Kisántanték tisztában vannak azzal, hogy csak a nyomorúság kényszerítheti térdre és engedelmességre a Balkán politikai pretenzióit és ezért nem mennek bele semmiféle Strézuba addig, amíg ezeket a követeléseket a nemzetiségi politika fel nem adja.

Sajnos, erre a feladásra Bulgáriában sok remény nem lehet. Az ellentállás frontja nagyon erős. Sokkal erősebb, mint Magyarországon, vagy bárhol máshol, ahol a legyőzött államok területeket és fajtestvéreket vesztek.

Igy a bolgár gazdasági politikának nem igen lehet reménye arra, hogy gazdasági nyomorúságából kivergődjék. Egyelőre annyi a praktikus tennivalója, hogy meggyőző, érvel és logikával hadakozik.

Peyeff dr. is felveti a kérdést:

— Ha az ipari államok le tudták törni az agrárállamokat, miért nem tudjuk mi, agrárállamok, megfűszerezni az ipari árak rablópolitikáját?

— És felel is nyomban.

— Nem tudjuk letörni ezeket a kizsákmányolási tendenciákat, mert rossz az organizációnk. Ha mi összeállnánk, ha összeállnánk nem is államokként, hanem termelvényekként, a mi termény, szőlő, tojás, dohánytrösztjeink egész biztosan eredményeket értenek el.

Sajnos, mindezek a logikai érvelések, ha hibátlanok is, mégis csak állítások. A helyzet e percben ugyanaz az, hogy az ipari államok több agrárproduktumot

vesznek a tengerentúli államoktól, mint az európai agrárállamoktól, de ennek ellenére is több ipari produktumot adnak el nekünk Közép-Európának és a Balkánnak, mint a — tengerentúli.

Ennek a hihetetlen gazdasági helyzetnek matematikai képletét érdemes volna egyszer felállítani. A Nyugat az agrárcikknek javarészt a tengerentúli veszi, ezzel szemben az iparcikkéi zömét Közép-Európában és a Balkánon, még pedig 8:1 arányban, helyezi el.

Mi lehet itt az ismeretlen „X” értéke?

Mikor ürül ki majd teljesen ez a mi „gyarmatunk”, amely nem tudja értékeit elhelyezni és amely, amit vesz, azt nyolcszorosan egyenértékkel fizeti? Meddig lehet még az agrárállamok tömegeit ebben a rablóhadjáratban úgy megtartani, hogy azok a munkában kedvüket, az ered-

Csak fikció az állami létünk

— Nemcsak mi, Bulgária, de valamennyien a Balkánon és Közép-Európában, a kik agráriusok vagyunk, rabszolgákká lettünk. Csak állítjuk magunkat azzal, hogy önálló és független állami életet élünk. Legalább minden kéthónapban egyszer egyik-másik miniszterünk Genf-be rohan és könyörög. Vagy arra kér engedelmet, hogy valamit ne teljesítsen, vagy azért könyörög, hogy valahogyan és valamennyit ismét hitelezzenek neki. Ezek a genfi riportok azt bizonyítják, hogy az állami lét, függetlenség és önállóság voltaképpen csak fikció és mi valamennyien kiszolgáltatott és kihasznált rabszolgák vagyunk.

A bűnös és ostoba európai politika

Bűnösen értelmetlen és megborsáthatatlanul ostoba a mai európai politika, amely máig érlelte a gazdasági helyzetet. Nem arról van szó, hogy a nemzeti vagyonok pusztulnak és az egzisztenciák összeroppannak, hanem arról, hogy mindannyian nagyszerűen látjuk az utolsó óra ellentállásának szükségességét. Sajnos azonban, ehhez az ellentálláshoz nincs többé az agrárállamoknak lehetőségük sem.

A sakkjáték egyik figurája a patty. Azt a helyzetet hívják pattyra, amikor a király ugyan nem vészott oda, de nem tud mozdulni. Nem tud se előre, se hátra, se jobbra, se balra mozdulni.

Itt tartanak ma a Balkán-államok. A szerződések, megállapodások, hitelekötöltségek, katonai és gazdasági kötöt-

ményben céljukat lássák és ne csapjanak át a tulsó partra: a lázadás, zendülés és forradalom útjaira?

Nagyon érdekes és okos kérdések ezek, amelyeket odahaza, Romániában is, meg kellene hallgatni.

Itt citálják Werner Sombartot, aki megállapította, hogy az ipari államok a XIX. század óta szisztematikusan és logikusan annyira kihasználták az európai agrárnagy „Markenindustrie”-t nem a nyugati nagy „Markenindustrie”-t nem a nyugati tőke teremtette meg, hanem az ár-differencia, amennyivel kevesebbet fizetett a nyugati tőke a keleti földművesnek.

— Abból lettek ők ott Nyugaton nagyok — mondja dr. Peyeff —, amit nem fizettek ki nekünk és ennek ellenére is nem tudunk még ma sem összekapcsolódni.

vagyunk.

— És nem félnek Nyugaton attól, hogy ebből a 8:1 arányból előbb-utóbb szélsőséges forradalmi hullámok lesznek? — kérdelem.

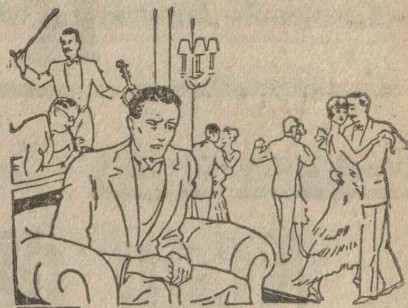
— Ettől nem kell félniük, mert ez a szélsőséges forradalmi hullám máris elborított valamennyiünket. Latens forradalom az, amiben a Balkán-államok élnek.

Peyeff Christo nem mondta, de kétségtelenül úgy gondolta, hogy ebbe a balkáni latens forradalomba tele kell számítani az északi két agrárországot: Romániát és Magyarországot is.

ségek olyan állapotában vagyunk, amelyek mellett nincs többé egyikünknek sem akciósabadságunk. Nemcsak a legyőzött Bulgária képtelen a sorból kitörni, de a győző Románia sem képes, Jugoszlávia sem. Minden mozdulatnál ott áll a politikai akadály és ezek az akadályok presztizs és szövetségi okokból lehetetlenné teszik, hogy egymáshoz közelebb kerülhessünk.

Egy szóval sem mondjuk, hogy a Balkán-federáció krízist-oldó tüneteket hozna magával, de legalább elérkeznék ez a hatalmas dunai és balkáni agrárterület oda, hogy egységsszámba vegyék.

És szorosan idekapcsolódik az a másik, nagyon érdekes bolgár gazdasági vélemény is, amely szerint valóban nem le-

ROSSZKEDV....

A fájdalmak és tartós vizeleti ingerek felizgatják önt. A vizeleti szervek megbetegedését csirájában ölje meg

HELMITOL

TABLETTÁK

által, mely hatásos fertőtlenítő szer a belső szervek részére
Kérdezze meg az orvosát!

het komolyan krízisről beszélni. Akkor van krízis, ha az erők szabad játéka mellett hanyatlik a termelés folyamata.

Hol érvényesülnek ma az erők szabadsága? Hol a mérleg játéka? Van egyáltalában valahol is Európában gazdasági szabadság?

— Ha összeállnánk és kitörnénk...?
— Nos, álljunk össze és törjünk ki! — válaszolom.

— Ha Macedónia...?

Tessék: itt van Macedónia. Ismét Macedónia.

Egy határral tovább ott van Besszarábia, egy határral keletebbre Trácia fái és egy határral délebbre, a szigetek rahlásáért sápióznak.

Nem. Itt nem megy. Itt nincs megoldás.

Itt már nem az ütőer tartja életben a szívet, hanem az idegszál kikopott vékonyán lóg az élet.

Bulgáriának vannak a legostagabb idegei.

Szervezett, dolgozó, engedelmes és akaratos népi tömeg ez.

Most például — mikor nem békülhet, mert nem akar békülni és nem békülhet, mert nem akarnak vele békülni — hirtelen átnyergelt.

Hirtelen, máról holnapra és parancsára kikapcsolta a buzát és általában a kalászosokat. Nem fizetnek ezek a termények: nem érdemes velük foglalkozni. Alig néhány év alatt elérkezett oda, hogy egész területsávokon sehol szemes és kalászos termény.

Kerteket csinál tízezer holdakon át, dohány-országokat varázsol elő, szőlő-birodalmakat teremt a buzapusztákon...

Büszkén és tudatosan mondják: nyolcmillió kiló szőlőt exportáltunk eddig az idén. És a szezonnak még nincs vége. Szezon végéig 12 millió kiló szőlőexportra számolnak.

Szilvaszemű, leveses, aromás szőlő, tökéletes, igazi macedóniai dohány...

És tiz lej egy kiló abból, amit eddig csak gicces csendéletfestők festett asztalán láttunk és 80 bani egy cigarettá abból, amely szóba sem áll a Tomissal.

Ó, hogy megtaníthatnánk Európa nyugatát keztyübe dudálni, ha ez a huszegynehány nemzetiségű dudás elférne ebben a balkáni csárdában!!!

K Ö Z G A Z D A S Á G

A választások előtt

Négy ditrói gazda választ kér a magyar közvéleménytől

A gyergyói Transylvania és az adósságrendező törvények

Tudja-e befolyásolni a Magyar Párt a „hires magyar bankokat”, vagy nem?

Gyergyóditró, november 22.

Semmiféle hosszabb magyarázat nem szükséges. Bevezetésül csak annyira van szükség: Négy ditrói értelmes székely gazda a gyergyószentmiklósi magyarpárti gyűlésen meghallgatta a józan, okos és meggyőző érveléseket s elhatározta, hogy úgy jár el, ahogyan a magyarpárti gyűlésen tanácsolták. A többi elmondja az az alább közölt jegyzőkönyv, amit ez a négy értelmes gazda vett föl közvetlenül az „eset” után és juttatott el lapunkhoz.

★

Folyó hó 12-én Gyergyószentmiklóson tagozati magyarpárti nagygyűlésünk volt, ahol a magyar sérelmek özöne között tárgysorozatban szerepelt a konverzió, illetve az adósságrendező törvény ügye is. A kérdés előadója nagy látókörrel és a törvény teljes ismertetésével, nagy érdeklődés mellett és több hozzájárulás után, azt javasolta, hogy minden adós, aki csak teheti, vásároljon betétkönyvet és az adósságát kompenzációs alapon rendezze a bankokkal és ne várjon arra, hogy olyan törvényt hozzanak, amely az adósságot elengedi, mert az sohasem lehet.

Alulírottak belátva ezen adósság elrendezési módnak úgy rák, adóssokra és betétesekre, mint a bankra is előnyös voltát, Kovács Béla betétessel tárgyalást kezdtünk, amelynek eredményeképpen Biró Sándor 90.000 lej, Fülöp Lajos 23.000 lej és Kovács András 21.000 lej betétet vett meg, valamelyes előleget adva, hosszabb fizetési terminusokkal, kamatmentesen.

Ugy a betét, mint az adósságok a Transsylvaniai Banknál vannak, amely bank ezelőtt egy évvel ezelőtt Gyergyóba. Nagy katolikus, magyar bank, mint a magyarság mindenkor támogatója és védelmezője.

Csak úgy ösztönöztek a betétek oda, mert minden magyar ember erkölcsi kötelességének tartotta ott helyezni el a pénzt, sőt, ha más bankban volt, azt onnan kivette és a Transsylvaniai bankba tette be, úgy gondolva, hogy ez magyar faja iránti kötelessége.

Alulírott betétes és adósok kölcsönösen megegyezve, felmentünk folyó hó 15-én Gyergyószentmiklósi bankhoz, ahol Csathó igazgató urak előadtuk megegyezésünket.

Csathó igazgató ur kérdi: Hol a betétkönyv? Kovács Béla a betétkönyvét 159.000 lej értékére kiállítva átadja.

Melyiken kezdjük? — Kérde újra Csathó igazgató ur. — Kovács Béla előadja, hogy van Száva Gerőnek 11.800 lej tartozása itt a banknál és tekintve, hogy ő tartozik Száva Gerő urnak, elsősorban tessék azt elrendezni.

Csathó igazgató ur leül az íróasztalhoz, hol a betétkönyvbe ír, hol a ki- és bevételező utalványokra. Közben felkérde Kovács Bélát, hogy 198 lej kamat jár jelen adósság után folyó év szeptember 1-től és azt készpénzben kifizeti-e? Igenlő válasz után Kovács Béla elébe tesz három utalványt aláírás végett, ki azt olvasatlanul aláírja. Erre visszakapja a betétkönyvet, amely azonban, mindannyiunk nagy meglepetésére, már csak 52.000 lejről szól.

Kovács Béla nyomban megkérde Csathó igazgató urat:

— Hogyan lehet az, hogy én egy 159.000 lejről szóló betétkönyvet adtam át, hogy abból 11.800 lej adósság levonásáért és ennek levonása után csak 52.000 lej maradt? Magyarázza ezt az igazgató ur meg nekem.

Erre Csathó igazgató ur megmagyarázza, hogy a bank kényszerre van, 40 százalékos fizetést csak a betéteseknek és így a betétkönyvet 159.000 lejről annak 40 százaléka, vagyis 63.000 lejre szállította és így a már lezárt összegből vonta le a 11.800 lejt. Ezért maradt a könyvben csak 52.000 lej.

Kovács Béla ez ellen határozottan tiltakozik és kijelenti, hogy ebbe nem egyezkedik bele. Neki a könyvet úgy adja vissza az igazgató ur, amint volt, mert ő a fenti embereknek a fent felsorolt összegeket eladta és ezen emberek, amennyiben a bank nem fogadja el 1—1 arányban a betétkönyvet, úgy azt bírósági letétbe szándékoznak tenni, a moratóriums törvény értelmében. Ezt az 52.000 lej értékű betétkönyvvel nem tehetik meg, tekintve, hogy 144 ezer lejről szóló könyvet kell letenniük.

Csathó igazgató ur határozottan kijelenti, hogy a betétkönyvet az eredeti értékére nem

állítja vissza.

Azon kérdéseinkre, hogy joga volt-e az igazgató urnak Kovács Béla megkérdezése és bejegyzése nélkül, sőt határozott tiltakozása ellenére is, önhatalmúlag a könyvet értékeket a 40 százaléka lezártítani, Csathó igazgató ur rendutasítólágg figyelmeztet és kikérte magának. Ő tőlünk kitanítást nem fogad el, ő tudja, mi a kötelessége és aszerint cselekszik.

Azon határozott kérdéseinkre, hogy hajlandó-e a betétkönyvet 1—1 arányban adósságunk kiegyenlítését elfogadni, kijelentette, hogy nem hajlandó.

Azon kérdéseinkre, hogy elfogadja-e a moratóriums törvény szerint adósságunk 1 százalékos kamata, amely a fenti törvény szerint esedékes folyó évi december hó 1-én, kijelentette, hogy nem fogadja el.

tette, hogy nem fogadja el.

Azon kérdéseinkre, hogy mi lesz azzal a 60 százalékkal, amit a betétkönyv összegéből levonnak, de azt az adósok adósságából nem vonják le, Csathó igazgató ur először ki akart térni, illetve nem akarta a kérdést megérteni, később kijelentette, hogy az a tartalékalapra megy.

Megjegyezzük, hogy Fülöp Lajos 23.000 lejes tartozásáért a bank 1928. évben pert indított. Jelenleg a kezeseken hajtattja végre a lezigrubban. Azon kérdéseinkre, hogy ezt hogyan lehetne rendezni, azt a választ kaptuk Csathó igazgató urtól, hogy ő elfogad 23.000 lej betétet 1—1 arányban, ha kifizetik készpénzben a mintegy 21.000 lejt kitevő kamat- és perköltségeket.

Ez év végére újabb csehszlovák—román kompenzációs szerződés létesül

December végéig a csehszlovák kliring-követelések Bukarestben nem haladhatják meg a 35 millió koronát

Mint a B. L. már jelentette, 1933. év utolsó három hónapjára a csehszlovák—román kereskedelmi egyezmény 77 millió koronányi külkereskedelmi keretet állapított meg. Ebből

15 millió korona a Romániában befagyott kliring-számla csökkentését célozta. A maradványból további 10 millió koronát egyes exportágak rendkívüli szükségletének esetére rezerválnak.

Hogy az egyezmény milyen gyáripari ágakra gondol, azt még nem lehet megállapítani. A megmaradt 50 millió koronánál, amely új exportüzletek lebonyolítására szolgál, feltételezik, hogy a román buza és ásványolaj behozatala a szerződéses terjedelemben tényleg létre is jön. Ha mégsem ez történne, akkor az 50 millió koronányi csehszlovák kivitelt további 27 százalékkal csökkentenék.

A csehszlovák kliring-követelések nem haladhatják meg a 35 millió koronát, mivel egyébként a román Nemzeti Bank nem hajlandó vállalni a román lej árfolyamgaranciáját. Mivelleg, vajjon nem volna-e helyes, hogy a 35 millió koronát meghaladó összeget külön számlára helyeznék át, amelyből időrendi sorrendben fedeznék a hivatalos kliring követeléseit.

Az egyes csehszlovákiai gyáripari ágak részesedésének megfelelően, a román vámtarifa alapján, sulykontingenseket állapítanak meg.

amelyeket a bukaresti kereskedelmi minisztérium fog kiosztani a román importcégek között ezek kívánságára. A csehszlovák exportcégek kívánságait az egyes román átvétőkre vonatkozóan a bukaresti csehszlovák követség útján kell érvényesíteni.

Az év végéig újabb csehszlovák—román kompenzációs szerződés megkötését vették terbe.

Kálvária bonokkal

Alig néhány hete, hogy a kincstár folyósítani kezdte azokat a bonokat, melyekkel az 1931 előtti időkről származó adósságait egyenlíti ki. A folyósításokkal kapcsolatosan a panaszok áradata zug. Jogosan zug, mert minden egyes nyugdíjast vagy szállítót, akinek az állam adós maradt, helyrehozhatatlan károk érnek.

Nem elég az, hogy az ugynevezett számkikérkítéssel kapcsolatosan nagy károk értek az állam koldus hitelezőit, hanem most, a bonok értékesítésével kapcsolatosan egyenesen hajmeresztő intézkedéseket léptettek életbe.

Köztudomású, hogy a szerencsétlen és elképesztő nyomorúsággal küzdő nyugdíjasoknak egyáltalán nincs adóhátralékuk. Nincs, mert azokból a fizetési morzsákból, melyeket folyósítottak, előre levonták összes adótartozásaikat.

Most aztán olyan bonokkal fizetik ki ezeket a szerencsétleneket, amelyeket csak 1931 és az azt megelőző időkről származó adóhátralékokban fogadnak el.

De hogy fogadják el?

Az adóhivatalok még a Vajda-kormány pénzügyminiszterétől körrendeletet kaptak, hogy az állami tartozások fejében kibocsátott bonokat bárkitől kötelesek a bonon feltüntetett időre adóterlesztésben elfogadni. Azonban a papirokkal csak egyenként lehet fizetni, társulva nem. Az egyén is csak úgy, ha az 1931. év végéig fennálló adótartozásából külön fizeti az állami, külön a megyéket és köz-

ségeket megillető részt és külön az utadót.

Ezerint, ha valakinek van 1931. év végén 5000 lej adótartozása, amely összegből 2400 lej állami, 2100 lej megyei és községi és 500 lej utadót s van fedezetül egy 5000 lejes cimetű bonja, azzal semmit sem tud fizetni, mert a bon értéke a cimetek egyenkénti összegét meghaladja.

Az eddigi tapasztalatok szerint az állam könnyebb kezelés céljából csupa magas cimetű bonokat bocsátott ki. Ezer lejnél kisebb értékű papír alig van forgalomban. Így aztán nincs mód arra, hogy a töredék összegeket ki lehessen fizetni, vagy a bonokat úgy rendezni, hogy az előírt adóteleknek és a miniszteri rendeletnek megfelelően lehessen fizetni velük.

Nem egy esetben történt már, hogy az egyes adóhivatalok, szintén a „könnyebb kezelésre” vonatkozó indokokkal csoportosan, egy összegben fizetik ki bonokkal a nyugdíjasokat. Ők ezt minden nehézség nélkül megtehették, mert a nyugdíjas örült, ha valamit látott. Most aztán törhetik a fejüket rajta, hogy miért nem fizethetnek ők is csoportosan adót s miért nem minden adónemet, hisz a bonokat is épp úgy meg lehet osztani papíron, mint a pénzt?

Mondanunk sem kell, hogy ez az intézkedés hihetetlen elkeseredést idézett elő az érdekelt nyugdíjasok körében, akik amúgy sem tudták értékesíteni papírjaikat és ha igen, jóval alacsonyabb áron a cimetként rájuknyomott számmal.

Igy állunk azokkal a bizonyos bonokkal.

Megjegyezzük azt is, hogy a Ditrói Takarékpénztár minden adásától, tekintet nélkül arra, hogy az milyen természetű adósság, elfogad betétkönyvet minden akadály nélkül s 1—1 arányban számolja el, csupán az 1 százalékos kamatot kell készpénzben megfizetni.

Tehát így fest a valóságban az annyira ajánlott kompenzációs adósságrendezés.

Mélyen tisztelt szerkesztőség és eladósodott magyar testvéreink, kérdezzük, hogy becsületes magyar emberhez illően akartuk-e adósságunkat rendezni? Továbbá kérdezzük, hogy a magyarság támaszaként jött Transsylvania Bank velünk szemben tanúsított eljárása erkölcsös és nevéhez méltó volt-e, vagy nem?

Kérünk a nagynyilvánosság előtt választ. Ditró, 1933. november hó 18-án.

Betétes:
Kovács Béla

Adósok:
Biró Sándor
Fülöp Lajos
Kovács András

★

Mi is választ kérünk, a nagynyilvánosság előtt. Nem a Transsylvania Banktól, mert hiszen őt már nagyon jól ismerjük, hanem a Magyar Párttól, annak gyergyói és országos vezetőitől: hasznosnak tartják ezeket az eseteket most, a választások előtt?

Es feleljenek már egyszer őszintén: tudnak-e egyáltalában befolyást gyakorolni a bankokra, vagy nem tudnak? Ha pedig nem tudnak, akkor miért tűrik meg azt, hogy tagjaik közül a leghangosabbak, legmagyarabbak, a legvezérek ezek a bankvezérek és bankpolitikusok legyenek?

Katasztrófális szőlőtermés van az idén a Küküllőmentén

A baj sohasem jön egyedül... Ezt a közmondást méltán lehet alkalmazni Dicsőszentmárton városának és a Küküllőmentének a lakosságára, amelyet először az árvizek látogattak meg s tettek tönkre a tavasszal, aztán a megyeszékhely áthelyezése jelentett újabb csapást és most, az eddigi bevételi főforrása, a szőlőtermés mondott csődöt.

A küküllőmenti borok eddig az egész országban, de még a határokon túl is híresek voltak. Az idén a szeszélyes időjárás és az ezzel járó korai fagyok teljese tönkretették a szőlőtermést.

Szakértők szerint az ideai küküllőmenti szőlőtermés mennyiségre nézve alig 40 százalékát fogja kitenni a tavalyinak és minőségileg majdnem teljesen élvezhetetlen lesz, mivel az ideai must cukortartalma alig éri el a 14 fokot.

Ilyenformán természetesen az idén a borvásárlók egyáltalán nem sietnek lekötni, mint eddig tették, a küküllőmenti új borokat és inkább az óbort vásárolják, amelynek ára a hatalmas kereslet miatt rohamosan felszökött.

Dicsőszentmárton krízis-szatisztikája

A mesterségesen várossá tett Dicsőszentmárton, amely közigazgatásilag nem nagy jelentőségre tett szert, a mind jobban fejlődő Medgyes gyárváros közvetlen közelében, gyáripari tekintetben csak mintegy 15 évvel ezelőtt került előtérbe, amikor a városba bevezették a földgázt és ezzel lehetővé tették a fejlődő és virágzó gyáripar megindulását.

Jelenleg csak a nitrogéngyár, üveggyár és néhány téglagyár képviselik az egykori dicsőszentmártoni jelentős gyárpárt.

A nitrogéngyár, amely egy budapesti bank érdekeltisége, régen 800—1000 munkást foglalkoztatott és 70—100 tisztviselőnek adott egzisztenciát, abban az időben, amikor intenzíven gyártott karbitot, ménsnitrogént, amoniákat, szódát és mészt. Ma csak szódát és chlorátot gyárt a vállalat, a többi termelési ágakat bezüntette és ennek arányában is csak mintegy 150 munkást és kevés tisztviselőt foglalkoztat.

Az üveggyár, amely egyike Erdély legnagyobb hasonló üzemének, francia-belga és német érdekeltiségből áll és a kontingentálási viszonyok folytán szintén csak mintegy száz munkást foglalkoztat, holott megrendelése annyi van a gyárnak, hogy nem tudnak eleget gyártani.

A többi ipari vállalatok, amelyek egykor Dicsőszentmárton virágzó gyárpárjáról tehetnének tanuságot, romokban heverő ipartelekpekből, elárvult és kitört ablaku tisztviselő és munkáslakásokban szimbolizálják a gazdasági válságot.

Ugyan miért hagyta volna ki a pusztító gazdasági vihar éppen Dicsőszentmártont mindent elpusztító és összeromboló útjában?

A brassói gyárosok, kereskedők és iparosok országos akciója az új munkásbiztosító törvény ellen

Brassó, november 22.

A nemzeti-parasztpárt úgynevezett „demokratikus” törvénykezelésének állandó témája az új munkásbiztosító törvény, amelyet ez év nyarán léptettek életbe. A törvény tele van olyan antiszociális intézkedésekkel, amelyek a munkaadókat valószínűleg szípolozzák, viszont a munkásokat és alkalmazottakat pedig a munkaadóknak szolgálatja ki, vagy pedig egyáltalán nem részesíti őket segélyben.

Az egyik sérelmes pontja a törvénynek az az intézkedés, amelynek értelmében az első hét napot, betegség esetén nem a betegsegélyző, hanem a munkaadó köteles fizetni.

Ennél még felháborítóbb intézkedés az, amely a törvény megszavazása alkalmával nem tudtak keresztszólóként a parlamenten és így a munkügyi miniszter a törvény életbe lépése után elkészített végrehajtási utasításban fektette le. Míg a törvény az amugy is sérelmezett hét napos intézkedésnél egyéb letiltást nem ismer el, addig a törvény végrehajtási utasítása a fix fizetéses tisztviselőket és alkalmazottakat egyszerűen kivonja a törvény intézkedése alól azzal, hogy megkezdés esetén harminc napig nem ad nekik táppénzt.

A végrehajtási utasításnak ez az intézkedése nemcsak hogy törvényellenes, de az utóbbi évek egyik legfelháborítóbb igazságtalansága.

A tisztviselők tudvalegileg rendesen fizetik a hatalmas betegsegélyzői járulékokat. A munkaadók szintén eleget tesznek, mivel ezeknek a terheknek egy részét ők fedezik. Ha tehát valaki államilag biztosítja magát betegség esetére, joggal elvárhatja, hogy ha valóban megkezdés, tényleges segélyben részesüljön. Ahelyett, hogy mindez így történne, a munkügyi minisztérium szépenlélek kegyelmes ura úgy találta, hogy

a tisztviselőknek harminc napig nincs szükségük táppénzre és elég, ha haláluk után részesülnek állami segélyben, azokért az ezrekért, amelyeket életükön keresztül fizetnek betegbiztosítás címén.

Joanijescu volt munkügyi miniszternek nem volt bátorsága, hogy ezt az intézkedést, amelyre a világ egyetlen társadalombiztosító törvényében sincs példa, a törvénybe is beleiktassa, hanem ezzel a végrehajtási utasításban kedveskedett az agyonszípolozott tisztviselőknek.

Az intézkedés csak nemrégiben robbant ki. A munkügyi miniszter eljárása érthető felháborodást keltett a munkaadók és a tisztviselők körében egyaránt. Tekintve, hogy a végrehajtási utasítás a munkaadókra igyekszik áthárítani a beteg tisztviselőnek harminc napra való eltartását, a munkaadók elhatározták, hogy bíróság dezavválják a letiltott kormányzat ezt

az embertelen és antiszociális intézkedését.

A határozatnak megfelelően, a gyáriparosok országos szövetsége a végrehajtási utasítást perrel támadta meg a Semmitőszéknel. A gyáriparosok kérik a legfelsőbb bírói fórumtól, hogy a végrehajtási utasítást mondja ki törvényellenesnek és azt azonnal hatálytalanítsa.

A társadalombiztosító törvény sérelmes intézkedései ellen ezzel egyidejűleg más oldalról is megindult a tiltakozás lavinája.

A brassói kereskedők és iparosok legutóbbi megbeszélésükön elhatározták, hogy országos mozgalmat indítanak a törvény és a végrehajtási utasítás sérelmezett pontjainak módosításáért.

A brassói kereskedők és iparosok követelik, hogy állítsák vissza a régi rendszert, amelynek értelmében a betegsegélyző a munkás megbetegedésének első pillanatától köteles a táppénzt folyósítani. Ugyanakkor, arra való hivatkozással, hogy a végrehajtási utasítás elmentmond a törvény intézkedésének, követelik a harmincnapos letiltás megszüntetését.

Tekintve, hogy a végrehajtási utasítást nem a parlament, hanem a törvény megalkotója, tehát a miniszter lépteti életbe, remélhető, hogy az új munkügyi miniszter belátja majd annak antiszociális vonatkozásait és új rendelkezéssel hatálytalanítja a végrehajtási utasítást.

Asira Mozdó, Brassó.

Kedden és szerdán

fut még:

A fekete huszár

Főszerepben:

CONRAD VEIDT, MADY CRISTIANS.

Borbélygyűlés

A bolonyai borbély- és fodrászmesterek folyó hó 19-én, vasárnap, a Kut-utcai „Vadász” vendéglő külön helyiségében értekezletet tartottak. A felszólalók a szakma jelenlegi helyzetét vitatták meg és kijelentették, hogy amennyiben a viszonyok nem változnak, a mesterek hálalókká változnak át. A jelenlevők határozatot hoztak, amely szerint a bolonyaiak az óbrassói borbély- és fodrászmesterekkel szervezetbe tömörülnek és minden két hétben összegyűlnek, hogy az aktuális ügyeket megtárgyalják.

Árlejtések a megyében

Brassó, november 22.

Vidombák község előjárósága december 2-án árlejtést tart a községi mészárszék bérbeadására. Kiküldési ár 5000 lej évi bér. — 2. A halászlé jog bérbeadására Kiküldési ár 200 lej.

Bodzaforuló község előjárósága december 5-én árlejtést tart 14.600 kgr. elsőrendű széná, 8710 kgr. zab, továbbá 2600 kgr. szalma eladására. Az elsőnek kiküldési ára 70, a másodiknak 250, a harmadiknak pedig 40 lej kilogrammonként.

Höltővénny község előjárósága december 2-án árlejtést tart a község 1933-34 évi előirányzott famennyiségének árszáma kitermelésére.

Botfalú előjárósága január 1-én árlejtést tart a község tulajdonát képező két korcsmának italmérési engedélyekkel együtt való bérbeadására. November 4-én már tartottak egy árlejtést de mivel ez eredménytelenül járt, újat írtak ki.

Pürkerecz község előjárósága december másodikán árlejtést tart a község tulajdonát képező kőbányának január 1-től 1937 március 31-ikéig való bérbeadására. Kiküldési ár 10 ezer lej.

Pürkerecz község előjárósága december 2-án árlejtést tart a Valea Dălgăului erdőben levő 20 parcella területén elfekvő állófa bérbeadására.

Bodzaforuló község előjárósága versenyt hirdet szolgai állására. Havi fizetés 1200 lej. A pályázatok benyújtásának határideje december 5.

Zernest község előjárósága versenypályázatot ír ki egy titkárra, egy gépirányítóra és egy adóügyi állás betöltésére. A jelentkezéseket november 30-ig lehet benyújtani a községi előjárósághoz, Zernestben.

* A kamatokra vonatkozó érvényben levő összes törvényes rendelkezések különös tekintettel a konverziós törvények intézkedéseire. Teljes román szöveggel, magyar fordítással, magyarázatokkal és kamattáblázattal. Közzétették dr. Gáspár Gyula és dr. Váradi Ödön ügyvédek. Ára 20 lej. Postai küldéssel 25 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

Lux-Mozdó, Brassó

Kedden, szerdán, csütörtökön közki-vánatra bemutatja:

Három ifju sziv

(EIN BLONDER TRAUM)

című nagy FA-slagert - Főszerepben Willy Fritsch Lillian Harvey - Willi Forst.

Jón: „LEANYOK A VIHARSAN” 18 Mád's im Bootl.

Nem kell többé állampolgársági bizonyítvány a rádióengedélyekhez

Brassó, november 22.

A Román Rádiótársaság értesítette a brassói postaigazgatóságot, hogy a rádióengedélyek elbírálására külön irodát létesített Brassóban. Az iroda már meg is alakult „Oficiul „Radio” de Control și Incasări” elnevezés alatt és az a Kapu-utca 21. szám alatt működik, annak vezetője pedig Káhn Rudolf volt brassói kereskedő.

A Rádiótársaság hivatalos megbízatása értelmében a jövőben az összes rádióengedély iránti kéréseket ehhez az irodához kell benyújtani. Ugyanakkor ez az iroda fogja hához járva beinkasszálni a rádió előfizetési díjakat is. Ezenformán tehát a közönségnek nem kell a postára szaladgálnia rádióengedélyének elintézésére.

Az átszervezéssel egyidejűleg a rádióengedélyek kiadását is megkönnyítették. Míg eddig a rádióengedélyeket állampolgársági és erkölcsi bizonyítványokhoz kötötték, a rádiótársaság, a belügyminisztériummal egyetértésben, értesítette brassói kirendeltségét, hogy a jövőben a személyazonossági bizonyítvány bemutatása ellenében bárki kaphat rádióengedélyt. Ez a rendszer már életbe is lépett és így a rádióengedélyeket nem a postán, hanem a Kapu-utcában levő rádióhivatalnál kell beszerezni.

Az adó mindenképp előtt... Ez nem jó kortespropaganda

Brassó, november 22.

A brassói pénzügyigazgatóság, a pénzügyminisztérium rendeletére való hivatkozással ma közzétette a rendeletet, amelyben formálisan letiltja az összes havi fizetéseket.

A rendelet tudvalegileg kimondja, hogy úgy az állami, mint a magánvállalatoknál senki sem kaphatja meg novemberi fizetését mindaddig, amíg hiteles nyilatkozattal nem igazolja, hogy az április, július és októberi évnegyedekre szóló állami adótervezését hiánytalanul ki nem egyenlített. A rendeletet, amelyet az összes cégeknek és iparvállalatoknak megküldtek, kimondja, hogy az adók kiegyenlítéséig a fizetéseket folyósítani nem lehet.

Hasonló intézkedés történt a tantüzetekre és részvevőkre vonatkozólag is. Ezeket a járulékokat szintén nem szabad ki fizetni a vállalatoknak mindaddig, amíg a pénz felvevői nem igazolták, hogy az adófizetéssel rendben vannak.

Valcerháború?

Leváltották a brassói tábla főügyészét

Aronescu Gheorghe táblabíró vette át a brassói ügyészség vezetését

Brassó, november 22.

Még a liberális kormány uralomra jutása előtt suttogtak arról, hogy a rezsim-változással egyidejűleg a magasabb bírói karban is személyi változások történnek. A híresztelések alaposnak bizonyultak, amennyiben ma rendelet érkezett az igazságügyminisztériumból, amely szerint

Comsa Octavian dr. táblai főügyészt leváltják állásából.

A távozó főügyész helyébe Aronescu Gheorghe táblabírót nevezték ki. Az új főügyész a mai nappal már át is vette hivatalát. Tekintve, hogy a főügyészi állás delegálás útján történik, Comsa Octavian dr. minden valószínűség szerint táblai tanácselnök marad.

Brassó sportja

A ZERNEST SC AZUGABAN

Az igyekvő zernesti csapat vasárnap, Azugába rándult ki, ahol a Titán csapatát fölényesen legyőzte. Eredmény 5:2 (3:0). A zernesti csapat góllövői: Opran (2), Bimel (2) és Krizhai. Bíró Secelian.

A BRASSÓI ASZTALI-TENISZJÁTÉK

közül Weiszfeiler, Erdélyi és Weisz (Ivria) és Keresztes (Brasovia) vettek részt a bukaresti országos versenyeken. A brassói játékosok általában szépen szerepeltek, különösen Weiszfeiler, aki — noha egyik játék közben kissé megsérült — nagyszerű formát mutatott és bejutott az első öt közé, akiket indítanak a párisi világbajnoki versenyen.

NAGYVÁRADI PING-PONGOZÓK BRASSÓBAN

A bukaresti verseny alkalmával a brassói Ivria szép programot kötött le. A Bukarestből hazatérő legjobb váradai játékosok, a Törökvs, Makkabea és NAC válogatott csapata: Steiner I., Steiner II., Heisner, Goldstein, Grünwald, Spitz, kiszállnak Brassóban és mérkőznek az Ivria legjobbjával. Ezek: Weiszfeiler, Goldfinger, Weisz, Papp, Erdélyi és Weinberger. A mérkőzést szerdán este 6 órakor tartják az Árvaház-utca 33 szám alatti tanácsteremben. Lesznek egyéni és csapatversenyek. Nagyon szép és izgalmas kiüdelemre van kilátás és láthatjuk a két párisi kiküldött, a váradai Goldstein és a brassói Weiszfeiler játékát is. A váradai játékosok nagyszerűek, de a Bukarestben szépen szereplő Ivria gárdája is látható minden erejét, hogy kivívja a győzelmet. A versenyrendezés ezúton hívja meg az asztali-teniszsport minden kedvelőjét.

BRASSÓI BIRKOZÓK SZATMÁRON

A brassói CFR kitiűő birkozői részt vettek a szatmári CFR által vasárnap rendezett országos CFR-bajnokságon. Hét

brassói birkoző szerepelt, akik közül Ungár a középsúlyban első lett, Hirsch a nagyközépsúlyban harmadik, Gagesch a kisnehézsúlyban második, Boda pedig a könnyűsúlyban harmadik. A mérkőzéseket öröndetesen nagyszámu közönség nézte végig.

Ugyanez a hét birkoző indul a december harmadiki temesvári vasutas-birkozőversenyen, az ottani CFR meghívására.

Különbő 1934 januárjában Brassóban kerül lebonyolításra a CFR birkozőbajnokság, utána pedig Bukarestben mérkőznek meg a fővárosi és vidéki CFR-birkozők.

AZ ENCIÁN KIRÁNDULASA

Az Encián turista- és sportegyesület vasárnap, november 26-án kirándulást rendez a Nagykőhavasra. Indulás vasárnap reggel hét órakor a közúti vasutól. Utitány: Nagykőhavas—Gáresinvölgy—Csernátfalu. Vezető: Leib Dénés.

Az Encián vasárnap asztalitenisz háziversenyt is rendez reggel 9 órai kezdettel. Bővebb megtudható pénteken este a Vár-utca 2. szám alatti klubhelyiségben.

Az állami tanonciskolák rendkívüli közgyűlése

Az ipartársulat vezetősége értesíti Brassó iparostársadalmát, hogy az egyeztetett állami tanonciskolák rendkívüli közgyűlését november 26-án, vasárnap délelőtt 11 órakor tartják meg, de nem a tanácsbáz nagytermében, amint azt eredetileg meghirdették, hanem a Saguna-liceum mellett levő Joan Popazu-féle elemi iskola helyiségeiben. Tekintve, hogy a közgyűlést másodsor hívják egybe, azt a törvényeknek megfelelően, a megjelentek számára való tekintet nélkül megtartják. Az ipartársulat felszólítja a tanoncokat tartó mestereket, hogy a közgyűlésen minél nagyobb számban jelenjenek meg, mert csak személyes részvételükkel védhetik meg érdekeiket kellő mértékben.

Kérjen

Őrölt sőt és kristálycukrot

csakis olyan papírszakban, mint a cementszakok. A papírszakok erősek, tiszták, áthatlanok és olcsóbbak, továbbá megővjék tartalmukat a nedvességtől és sok más előnnyel is bírnak.

Követeljen tehát csakis papírszak csomagolást

SPORT

A romániai nemzeti bajnokság táblázata

A-csoport: 1. Crisana 11 pont, 2. Kizsi 10 pont, 3. Universitatea 9 pont, 4. AMTE 8 pont, 5. CFR (Bukarest) 7 pont, 6. Venus 5 pont, 7. Tricolor 3 pont, 8. Bravosvia 1 pont.

B-csoport: 1. Ripensia 11 pont (26:10 gólarány), 2. NAC 11 pont (24:10 gólarány), 3. Unirea-Tricolor 10 pont, 4. Gloria CFR 8 pont, 5. Juventus 7 pont, 6. Romania 6 pont, 7. Soimii 2 pont, 8. Muresul 1 pont.

A bajnokság őszi fordulójára már befejeződött, csak egyetlen mérkőzés maradt hátra az U és a bukaresti CFR között. Ezt vasárnap játsszák le Kolozsváron.

Az országos asztali-tenisverseny szombaton, vasárnap és hétfőn zajlott le Bukarestben, az ország legjobb fővárosi és vidéki játékosainak részvételével. A verseny győztes játékost hozott. Mint előrelátható volt, a vidékiek uralták a terepet, a bukarestiek még az első tíz helyezett közé se jutottak be.

A tizes döntőbe a következők kerültek be: Goldstein, Grünwald és Spitz Nagyváradról, Vladone, Pop Jonel és

Goldberger Kolozsvárról, Pap és Albert Aradról, Weiszfeiler Brassóból és Volkman Temesvárról.

Ezek közül került ki az öt első helyezett, akiket a párisi világbajnoki tornán indítanak, névszerint:

Papp (Arad), Goldstein (Nagyvárad), Vladone (Kolozsvár), Goldberger (Kolozsvár) és Weiszfeiler (Brassó).

Kikapott a Ripensia Resicán

Vasárnap a Ripensia tartalékolva Resicára rándult ki, ahol nagy meglepetésre kikapott az RMTE lelkesen küzdő csapatától. Eredmény 2:1 (1:1). A resicaiak két gólját König, a Ripensiaét Biheleanu lőtte.

Egyéb vidéki eredmények:

NAGYVÁRAD: Törekvés—Nagyszalonta 9:0 (5:0).

SZATMÁR: Olympia—SK Hust 4:1 (2:1) ZOMBOLYA: ZsSE—Hlsa 3:1 (3:1). Nagy meglepetés.

NAGYBÁNYA: Phoenix—Astra Mures 8:1 (6:1).

TEMESVÁR: TMTE—Banatul 3:1 (1:0)

A Gloria CFR

megővta a NAC ellen vasárnap 3:0-ra elvesztett mérkőzését Sarkady miatt, a kinek igazolása állítólag nincs rendben. De övott a Juventus is, ugyancsak Sarkady miatt. Bukaresti jelentések szerint a Juventusnak két embere a napokban Jasban járt és állítólag kiderítette, hogy Sarkady október 15-én Jasban játszott — ahova mint katona került le — a Vik-

toria csapatában a Generala ellen. A Juventus nyomozásának egészen regényes részletei vannak, mert egyik bukaresti jelentés szerint a kérdéses mérkőzésről szóló bírói jelentés megmagyarázhatatlan módon eltűnt a kerületi szövetség irattárából. Mindenesetre a Juventus és a Gloria CFR igyekeznek bizonyítékokat szerezni, hogy keresztülvigyük a NAC ellen elvesztett mérkőzéseik megsemmisítését.

Szerkesztői üzenetek

L. B., Zsibó. Sötét és szomorú történet, megrázó kíváncsi-sors bontakozik ki sorából s alig hisszük, hogy segítségére tudnánk lenni. Jelenleg semmiféle magyar lap nem érkezik Dél-Amerikából hozzánk, pedig még másfél évvel ezelőtt rendszeresen jött. Így nem áll módunkban ezen az uton valami biztosat meg tudni szegény öccse sorsáról. A konzulátussal valószínűleg mi is hiába próbálkozunk. Helyesen tenné, ha megkérné a Magyar Kivándorlókat Védő Iroda (Bukarest, Fiumei-utca 4 sz.), hogy összeköttetéseit útján nyújtson segédkezet az eset tisztázására.

T. I. Torda. Ezt a fogadkozást még akkor sem hisszük el önnek, ha bekioldi nekünk a születési bizonyítványát és abból kiderül, hogy a hetvenedik életét már jóval túlhaladta. Nincs az a biztosító intézet, amely az ilyen baleset ellen bármily magas összeg ellenében is vállalna a kockázatot. Ha eddig nem volt szerelmes, azzal sincs mit dicsekednie, mert a szerelem egyike a legmagasabb emberi érzéseknek, egyike azoknak a lelki szépségeknek, amelyek az emberi életet ebben a siralom völgyében elviselhetővé teszik. Erős a gyanunk, hogy a szerelemmel szemben való rideg elfogultsága és ellenszenve nem egyéb, mint egy nagy és keserű szerelem utóíze és el lehet rá készülni, hogy ez az utóíz csak addig marad meg, ameddig egy új szerelem alaposan ki nem forgatja önt mai zord aszkéta-hangulatából.

Minden férj szépnek, elegánsnak szeretné feleségét látni...

s hasonlóan gondolkodik az Ön férje is, Nagyságos Asszonyom. S ha tekintetben mégis gondolja annak azért van, mert a redukált fizetés folytán nem tud Önnek e célra annyi pénzt adni, amennyi az ő számára szerint szükséges volna. A hivatása bajaival van elfoglalva, honnan is tudhatná azt, hogy Önnek ma már szakküldet, amely kevés pénzért is szepet és jót árulnak.

Legyen szerencsénk üzletünkben, tekintse meg választékunkat s egészen biztosan fog olyan ruhát vagy kabátot találni, amely megfelel Önnek, amely megörvendeztetni fogja, jét is s amely ruhadarabnak nem borítja fel a háztartás panait, kalkulált büdzséjét.

Meg lesz a szép ruha, Ön már holnap új kabátjában léphet utcára ezzel egyben örömet, meglepetést fog varázsolni férje arcára is, addig fájóan gondolt arra, hogy munkában segítő feleségét nem tudja érdeme s a divat követelménye szerint öltöztetni.

SÁMUEL DIVATHÁZ

(volt Fenyvesi és Sámuel) Brassó Buzasor 2 szám.

Fatermelők!

Krammer-léle köbtáblázatok, fűrészt anyagra, taragott tóra, gömb tóra és bányafára kaphatók a

Librerie Universală-nă

Brasov, Strada Voevodul Mihai No. 2

GYAKORLOTT

POLITUROZÓ

munkások és munkások felvetése

SZÉKELY és RÉTI RT

BUTORGYÁRABAN TÁRGU-MUREŞ.

Mélyes és fájdalommal tudatjuk, hogy a mindnyajunk által nagyon szeretett jó feleség, édesanya, nagyanya, testvér, sógornó és rokon

Thur Richárdné

szül. Brotya Márta

életének 53-ik, boldog házasságának 29-ik évében t. hó 21-én hajnalban lelétezett.

Drága halottunk hült tetemét t. hó 23-án délután 3 órakor fogjuk a gyász háztól, Derestey-ut 23 sz. alól a bolonyai róm. kath. temetőbe örök nyugalomra kísérni.

Lelkiudvéért az engesztelő szentmisét t. hó 24-én reggel 1/2 8 órakor lesz a plébánia templomban az Egek Urának bemutatva.

Adj Uram örök nyugalmat neki!

Brassó, 1933 november 21.

A gyászoló család.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lei, vastag betűkből 8 lei. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Témpládmányt nem adunk.

Vétel-eladás

Welkens-csillár legszébb, legjobb, legolcsóbb! Allandóan nagy választék! Tükörfényező-órnál 50 százalékos ármegtakarítás! Szent János-utca 32. Telefonszám 3-81. 13668

Állást nyer

Sürgős belépésre kerestetik egy kiszolgáló kisasszony, aki legkevesebb hatévi praxist fel tud mutatni a textil- és rövidáru szakmában. Írásbeli megkeresések Josif Goichmann, Gheorgheni, jud. Ciue címre küldendők. 13689

Állást keres

Soffőrmechanikus, vasesztergályos, irodában is alkalmazható, állást keres. Érdeklődni: Werner Máriánál, Brassó, Malomárok 4-a. 13697

Ujítsa meg lejárt előfizetését, hogy megszakítás nélkül küldessük a lexot!

NEM A RUHA TESZI AZ EMBERT. DE A JÓ RUHA AZ EMBER NÉVJEGYE!

Anyagban,
árban,
kidolgozásban,
fazonban

Westemean

UTOLÉRHETETLEN!

NŐI. FÉRFI RUHÁZATI CIKKEK ÁRUHÁZA. — FINOM, URISZABOSÁGA. — BRASSÓ —

Korona-szállóval szemben. TELEFON 7-10. Központi Hírelőroda tagja.

Női- és férfiszövetek

legjobb minőségben, legolcsóbb árakon a

"POSTĂVARIE"

E. ROSENBERG
cégnél, Brassó.

Ajánlunk száraz bükkfaszénet vagonvételben ömlesztve, ab háromszéki vasutállomáson feladva, 13.500 lejért, utánvét-tel. Világhírű kovászai havasi burdufturót és háziipari, valódi gyapjúposztót szállítunk nagyban és kicsinyben. Keresünk megvételre használt gyapjúfonóberendezést. Stróbl és Benkő, Kovászna. 13702

Síneket keresünk 3,5 km. hosszú vágányhoz, 12,5, 13,75, 14 és 15 kilogrammosokat. Alpha S. A., Târgu-Mureş, Serban Voda 8. 13693

Felkészítő: Kocsis, Béla

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A VILÁGIRODALOM
NAGY ESEMÉNYE
THOMAS MANN
új nagy regényalkotása

JÁKOB

A német kiadás ára kötve P 12.—

Az egyidejű magyar kiadás ára

kötve 144 Lei

Kapható a

ERASSÓI LAPOK KÖNYV-
OSZTÁLYÁBAN

HIRDETMEY

Ciurani (Csomafalva) község 1158 méter hosszban a Marost új árokba vezeti. Az árok 7466 köbméter földet tartalmaz. A földmunka, árlejtéssel 1933 évi november hó 26-án d. u. 3 órakor, a Marost szabályozó bizottság által Ciurani (Csomafalva) a Birtokosság helyiségében adatik ki. Az érdekelteket tisztelettel meghívja a Bizottság.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagy-
raktár a Brassói Lapok Könyv-
tályaiban. Kérje díjtalan árjegyzékeinket.

Pék-mester

bukaresti sütő-gazdálkodás részére
kerestetik Adalások és referen-
ciák Mathias, Teliu Tunel (Prei-
mer) Jud Braşov címre kéretnék.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-1. Braşov—Brassó
© Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.